

Gegevensbank “Opbouw aanvullende pensioenen”

[Flitspalen op het kruispunt van juridische en technologische snelwegen.]
[Het Beheer der Loopbanen – De Twee Torens]

(up to date tot circa einde 2010)

1. Inhoudsopgave

1.	Inhoudsopgave	2
2.	Gegevensbank ‘Opbouw aanvullende pensioenen’	4
2.1.	Inleiding	4
2.1.1.	De Programmawet van 27 december 2006	4
2.1.2.	Tegenstand	4
2.1.3.	Afbakening van het onderwerp	5
2.2.	Databases	6
2.3.	De 80%-regel	7
2.3.1.	Fiscaliteit	7
2.3.2.	Praktische problemen bij het bepalen van 80%	8
2.4.	Naar een vlottere naam?	8
2.4.1.	Het Pensioenkadaster	8
2.4.2.	SIGeDIS	9
2.4.3.	Databank tweede pijler	10
3.	De wettelijke basis van de databank	11
3.1.	Welke gegevens horen in de databank?	12
3.1.1.	Wettelijk kader – Wet 27 december 2006	12
3.1.2.	Wettelijk kader – KB 25 april 2007	15
3.1.3.	Wettelijk kader – Programmawet (I) van 23 december 2009	19
3.2.	De doelstellingen van de databank	19
3.2.1.	De sociaalrechtelijke doelstellingen	20
3.2.2.	De fiscaalrechtelijke doelstellingen	20
3.2.3.	De beleidsvoorbereidende doelstelling	21
3.2.4.	De 8,86% controle: een extra doelstelling	21
3.2.5.	Het belang van de doelstellingen	22
3.3.	Wie mag de gegevens in de databank gebruiken?	23
3.3.1.	CBFA	23
3.3.2.	FOD Financiën	23
3.3.3.	SIGeDIS	24
3.3.4.	RSZ en RSZPPO	24
3.3.5.	Derden	24
3.4.	Zijn de gegevens statisch eens opgenomen?	24
3.4.1.	Wetgevend kader	24
3.5.	En de privacy van deze gegevens?	25
3.6.	Wie draagt zorg voor de databank?	26
3.6.1.	SIGeDIS	26
3.6.2.	Partners	28
4.	Opmerkingen en kanttekeningen	30
4.1.	De overdracht van de informatieverplichting	30
4.1.1.	Algemeen	30
4.1.2.	IBP – SIGeDIS	30
4.2.	Specificiteit van gegevens	31
4.2.1.	Het verzamelen van de gegevens	31
4.2.2.	Pensioentoezegging is niet “benefit”- granulariteit	32
4.2.3.	Privacy	33
4.2.4.	De unieke identificatiecode per regeling	33
4.3.	Doorstroming van gegevens	35
4.3.1.	Aanlevering van gegevens	35

4.3.2.	Controle op de juistheid van gegevens	37
4.3.3.	De termijnen	37
4.3.4.	Het belang van timestamping.....	38
4.3.5.	Wijziging van de gegevens	39
4.4.	De doelstellingen en hun invulling	40
4.4.1.	De doelstellingen.....	40
4.4.2.	De controle taken.....	40
4.4.3.	De toekomst volgens de Commissie Aanvullende Pensioenen.....	41
4.5.	Mentaliteit en vertrouwen in de wetgever	42
4.5.1.	Verzekeringsondernemingen	42
4.5.2.	De visie van enkele topambtenaren.....	42
4.5.3.	De Hoge Raad van Financiën.....	43
4.6.	ICT	44
4.6.1.	SIGeDIS.....	44
4.6.2.	Pensioeninstellingen	45
4.7.	Europa - behoud van verworven rechten.....	45
5.	De praktische uitwerking	46
6.	Conclusie	48
7.	Referenties.....	49

2. Gegevensbank ‘Opbouw aanvullende pensioenen’

2.1. Inleiding

2.1.1. De Programmawet van 27 december 2006

De Programmawet van 27 december 2006 creëerde het wettelijk kader voor de uitbouw van de gegevensbank ‘Opbouw aanvullende pensioenen’. Deze gegevensbank zal de gegevens centraliseren betreffende pensioenvoordelen uit de tweede pensioenpijler. De programmawet is een verdere stap in de automatisering en digitalisering van de pensioenwereld. De wetgever lenigt een nood aan transparantie, zowel op fiscaal als op sociaalrechtelijk vlak ¹.

De voordelen van meer transparantie liggen voor de hand: de fiscus kan een betere controle op de fiscale begrenzing van de bijdragen voor de vorming van een aanvullend pensioen uitoefenen (met andere woorden, een betere controle op de naleving van de 80%-regel, waarover later meer), terwijl de CBFA mikt op een grondigere sociaalrechtelijke controle op de pensioentoezeggingen.

Verder dient de administratieve impact van een aanvullende pensioentoezegging op de inrichter verminderd te worden. De twee informatiefiches, één in uitvoering van de fiscale wetgeving en één in uitvoering van de sociale wetgeving, die de inrichter momenteel moet overmaken aan respectievelijk enerzijds de fiscus en anderzijds de CBFA, zullen vervangen worden door één digitale communicatie via de databank ². Bovendien kan de verplichting van artikel 26 van de WAP ³ om de aangeslotene te informeren over de opbrengst en de te verwachten opbrengst van zijn of haar pensioentoezegging, op een eenduidige manier geconcretiseerd worden door uitbesteding aan SIGeDIS ⁴.

2.1.2. Tegenstand

Dat zulke verregaande initiatieven op tegenstand stoten ⁵, spreekt voor zich. Een betere, strengere, fiscale controle doet wenkbrauwen fronsen. Nochtans baat verzet niet: de 80%-regel bestaat al lang en de controle door de fiscus is niet meer dan normaal.

¹ Getuige daarvan ook het “Voorstel van resolutie tot invoering van de jaarlijkse mededeling van de pensioenportefeuille” van Nele Lijnen, 2007-2008, nr. 4-892/1 d.d. 31 juli 2008

² Beleidsnota Minister van Pensioenen, Doc. Kamer 51/2706/026, p. 17

³ Wet betreffende de aanvullende pensioenen en het belastingstelsel van die pensioenen en sommige aanvullende voordelen inzake sociale zekerheid, B.S., 15 mei 2003, errata 26 mei 2003 (verder “WAP”)

⁴ Zie *infra*

⁵ Enkele voorbeelden:

- Onverbloemd op internet: “Concreet gevolg voor bedrijfsleider: het zal niet meer mogelijk zijn om ongestraft een VAPZ en een groepsverzekering te combineren en daarbij de 80%-regel te overtreden.”; en “Spijtig genoeg zal echter ook de fiscale overheid en de rijksdienst voor sociale zekerheid inzake kunnen nemen.”
- Verder de bijlage bij Infor VBO nr. 38, “Ontwerp van programmawet toegelicht”, 30 november 2006 (het VBO huldigt ondertussen wel een ander standpunt);
- Assuralia Jaarverslag 2006, p. 43;
- Commissie Aanvullende Pensioenen meldt in advies 19: “De Commissie wijst erop dat het advies zich beperkt tot de praktische modaliteiten en niet inhoudt dat bepaalde delegaties afzien van **hun principiële bezwaren tegen de invoering** en het gebruik van de databank of de opzet ervan.”
- “2010: het jaar van de waarheid voor databank “aanvullende pensioenen”, *AssurInfo*, 2010/1, p. 8, stelt dat “De voorstellen en ideeën die hiervoor vandaag voorliggen, getuigen van weinig realiteitszin en hebben een grondige

De fiscale controle is niet waterdicht noch perfect. Een logischer gestructureerde massa gegevens kan daar een mouw aan passen. De (verzekerings)sector is enerzijds een vragende partij, daar de toepassing van verschillende interpretaties en methodieken aanleiding kan geven tot concurrentieel bevoorrechte posities. Deze situatie doet zich voor wanneer door een optimistische inschatting de 80%-grens naar boven toe wordt opgeschoven.

Anderzijds stoot de controle langs de gegevensbank diezelfde sector tegen de borst, daar ze gedetailleerde informatie over de pensioenplannen moet doorgeven ⁶.

Op de infosessie van Assuralia *de dato* 31 mei 2010, besprak men uitvoerig de impact op de verzekeraars. Eén van de behandelde onderwerpen was “bedreigingen/voordelen voor de pensioeninstellingen” (“avantages/inconvénients pour les organismes de pension”). In een bizar ogende lijst al dan niet gerechtvaardigde opmerkingen, kon men de strijd voordeel-nadeel beslechten met een eindstand van 1 tegen 13. Inderdaad... slechts één voordeel (de uitbesteding van de informatieplicht) tegenover maar liefst 13 nadelen.

Proteststemmen gaan verder op over de inbreuk in de privésfeer van werknemers. Het VBO liet zich in november 2006 negatief uit over het “pensioenkadaster” ⁷, meer nog, het kantte zich tegen de oprichting van dit “*nieuwe controle-instrument*” dat kan worden gebruikt “*voor tot nu toe onbekende politieke doeleinden*” ⁸. Het VBO wenste een voorafgaand debat met alle actoren over de tweede pijler, om “*het vertrouwen van werkgevers en burgers in de zekerheid en aantrekkelijkheid van het systeem te versterken*” ⁹ Het VBO wijzigde sindsdien wel ingrijpend haar visie op de gegevensbank ‘Opbouw aanvullende pensioenen’.

Immers, wat kan het vertrouwen van burgers in de hen door de werkgevers aangeboden extra voordelen beter versterken dan een correcte, uniforme en regelmatige communicatie?

Werknemers die op korte termijn denken, zijn zich niet bewust van de weerslag van keuzes die ze zelf maken op hun pensioenrechten. Het betreft niet alleen de verandering van sociaal statuut (ambtenaar, arbeider, bediende), maar ook de keuze voor tijdscrediet, ... Het beschikbaar maken en overdragen van hun toekomstige financiële situatie is behartenswaardig ¹⁰. Met meer informatie over hun toekomstige rechten kunnen werknemers bewustere loopbaankeuzes maken ¹¹.

2.1.3. Afbakening van het onderwerp

Wat er ook van zij, de gegevensbank “Opbouw aanvullende pensioenen” is er, toch al minstens in de hoofden van de beleidsmakers. Over de uitwerking ervan, de implicaties of de problemen, is nog maar weinig informatie te vinden. Ik probeer in dit artikel zowel de

aanpassing van de beheersystemen (en dus ook een grote kostprijs) voor groepsverzekeraars tot gevolg”, en suggereert een “pragmatische” aanpak.;

⁶ X., “De 80%-regel: evolutie of revolutie?”, AGF EBNews 18, p.11

⁷ Deze benaming is foutief, doch daarover meer *infra*

⁸ Bijlage bij Infor VBO nr. 38, “Ontwerp van programmawet toegelicht”, 30 november 2006

⁹ Persmemo VBO, “Aanvullend pensioen: fundamentele hervormingen op komst!”, 16 november 2006

¹⁰ I. HUBERT, “Invloed van het generatiepact op de eindloopbaan: stand van zaken”, Kluwer, 2007, p. 87

¹¹ Nationale Arbeidsraad, “Uitvoering van het Generatiepactwet: Informatieverstrekking over pensioenen”, advies nr. 1.621, p. 4; Y. STEVENS, “Actualia inzake wettelijke en aanvullende pensioenen”, Themis “Socialezekerheidsrecht”, academiejaar 2007-2008, p. 31

technologische als de juridische kant van het plaatje te bekijken, en plaats “flitspalen” waar ik denk dat de wetgever wat te snel wil rijden.

Omwille van de volledigheid, lijkt het me nuttig eerst een stoomcursus databases te geven. Indien u weet wat een database is, sla het volgende stuk gerust over. Er staat niets nieuws in. Erna licht ik ook kort de 80%-regel toe, daar die term regelmatig gaat terugkomen en mogelijk wat verduidelijking behoeft.

2.2. Databases¹²

Een database, gegevensbank of databank is een digitaal opgeslagen archief, ingericht met het oog op flexibele raadpleging en gebruik. Databases spelen een belangrijke rol in het archiveren en actueel houden van gegevens bij onder meer de overheid, financiële instellingen en bedrijven, in de wetenschap, en worden op kleinere schaal ook privé gebruikt.

Om een selectie van gegevens als database te beschouwen, dient aan een aantal eisen voldaan te worden:

- gegevens moeten eenvoudig kunnen worden opgeslagen; en
- gegevens moeten eenvoudig kunnen worden opgezocht en doorzocht; en
- gegevens moeten gewijzigd kunnen worden; en
- gegevens moeten verwijderd kunnen worden zonder dat dat de werking van dat systeem nadelig beïnvloedt.

Echter, dezelfde vereisten gelden voor eender welk klassement. Waarin verschilt een database nu essentieel van andere opslagsystemen? Twee elementen spelen daarin een zeer belangrijke rol: het doorzoeken van gegevens en relaties tussen gegevens.

In een database zijn gegevens zodanig opgeslagen dat ze optimaal doorzoekbaar zijn. Daarvoor worden ze opgesplitst en op aparte, zij het met elkaar verbonden plaatsen, bewaard. In plaats van “rijksdienst voor pensioenen zuidertoren 1000 brussel”, ziet men in een database typisch vier velden naast elkaar opduiken, met name “rijksdienst voor pensioenen”, “zuidertoren”, “1000” en “brussel”. Dat laat toe op elk van deze velden te zoeken, te sorteren, te filteren,...

Door het leggen van relaties worden gegevens die op zich niets met elkaar te maken hebben, plots een geheel. Verschillende tabellen kunnen met elkaar worden verbonden door een kolom toe te voegen waarin een verwijzing naar een record (een rij) in een andere tabel wordt opgenomen.

Wanneer de gegevens in een relationele database goed gestructureerd zijn, vermijdt men duplicatie van gegevens en beperkt men fouten in de gegevensverwerking. Het proces waarbij een model opgesteld wordt om gegevens gestructureerd op te slagen, heet “normalisatie”.

¹² Database, <http://nl.wikipedia.org/w/index.php?title=Database&oldid=10214987> (het laatst bezocht november 21, 2007);

Relationele database, http://nl.wikipedia.org/w/index.php?title=Relationele_database&oldid=9473166 (het laatst bezocht november 21, 2007)

Het grootste verschil tussen een fysiek klassement en een database ligt in de ruimtelijke beperkingen van een klassement. Daar waar een database oneindig uit te breiden is, kampt een klassement na verloop van tijd onherroepelijk met plaatsgebrek.

Kortom: databases structureren en verbinden gegevens om er sneller toegang toe te krijgen.

2.3. De 80%-regel ¹³

2.3.1. Fiscaliteit

De 80%-regel bepaalt sinds 1985, kort samengevat, de grens voor fiscale aftrekbaarheid van de bijdragen voor aanvullende pensioenen. Het zijn de pensioeninstellingen die deze controle dienen uit te voeren en een conformiteitattest plus informatiefiche afleveren. Via de werkgever komt deze fiche bij de fiscus terecht.

Een aangeslotene mag op een fiscaal gunstige manier een extra pensioen opbouwen voor zover de som van het wettelijk en het bovenwettelijk pensioen, uitgedrukt in jaarlijkse renten, niet meer bedraagt dan 80% van de laatste normale brutojaarbezoldiging. Deze toekenningen worden berekend naar de normale duur van een beroepswerkzaamheid. Indexering van de rente is toegelaten.

De 80%-grens beperkt de fiscale aftrekbaarheid van de patronale pensioenbijdrage, rekening houdend met de opbouw van het bovenwettelijk pensioen zoals deze gerealiseerd wordt door de patronale en/of de werknemersbijdragen.

Het artikel 59, §1, 2° van het Wetboek op de Inkomstenbelasting stipuleert dat *“de werkgeversbijdragen en -premies bedoeld in artikel 52, 3°, b, kunnen slechts als beroepskosten worden afgetrokken onder de volgende voorwaarden en binnen de volgende perken:*

1° ...;

2° de wettelijke en bovenwettelijke uitkeringen naar aanleiding van de pensionering, uitgedrukt in jaarlijkse renten, mogen niet meer bedragen dan 80 pct. van de laatste normale brutojaarbezoldiging en moeten worden berekend op basis van de normale duur van een beroepswerkzaamheid.

Wat de overeenkomsten betreft die geen toezeggingen van het type “vaste prestatie” zijn, worden de daaraan verbonden bovenwettelijke uitkeringen vastgesteld door rekening te houden met de eigenschappen van de overeenkomst, de aan de overeenkomst verbonden verworven reserves en de volgende parameters:

- het verhogingspercentage van de bezoldigingen, indexering inbegrepen;*
- het percentage van kapitalisatie dat moet worden toegepast op de verworven reserves;*
- het percentage van de deelnemingen in de winst;”*

De bijdragen en premies uit artikel 52, 3°, b) zijn:

“de werkgeversbijdragen en -premies, gestort ter uitvoering van:

¹³ P. VAN EESBEECK en L. VEREYCKEN, “Aanpassing 80%-grens en invoering pensioendatabank”, *Eiscoloog*, 2006, p. 1052 e.v.; X., “De 80%-regel: evolutie of revolutie?”, EBNews 18, p.11, <http://www.agf.be>; Commissie voor Aanvullende Pensioenen, Advies nr. 18 van 13 februari 2007, <http://www.cbfa.be>; C. CHEVALIER, “Vademecum vennootschapsbelasting 2007”, Larcier, 2007, p. 337

- een aanvullende verzekering tegen ouderdom en vroegtijdige dood voor het vestigen van een rente of van een kapitaal bij leven of overlijden;
- een collectieve of individuele aanvullende pensioentoezegging inzake een rust- en/of overlevingspensioen, met het oog op de vorming van een rente of van een kapitaal bij leven of bij overlijden;
- een solidariteitstoezegging als bedoeld in de artikelen 10 en 11 van de wet van 28 april 2003 betreffende de aanvullende pensioenen en het belastingstelsel van die pensioenen en van sommige aanvullende voordelen inzake sociale zekerheid;
- een collectieve of individuele toezegging die moet worden beschouwd als een aanvulling van de wettelijke uitkeringen bij overlijden of arbeidsongeschiktheid door arbeidsongeval of ongeval ofwel beroepsziekte of ziekte;”

2.3.2. Praktische problemen bij het bepalen van 80%

De moeilijkheid bij de 80%-regel schuilt erin dat de inschatting van de situatie op pensioenleeftijd reeds ver voor deze pensioenleeftijd gemaakt moet worden. Met name: op het ogenblik van de bijdragestorting moet men reeds kunnen zien of op de pensioenleeftijd al dan niet de 80%-grens gaat overschreden worden.

Bij “te bereiken doel” plannen stelt dit niet zoveel problemen, daar het doel door toepassing van het de formules van het pensioenreglement op het loon eenvoudig te berekenen is. Voor “vaste bijdrage” plannen kampt de controle-instantie met een brede waaier parameters en factoren die een controle niet eenvoudig maken. Verder moet de huidige pensioeninstelling rekening houden met eventuele plannen bij vorige werkgevers om de 80%-grens te becijferen.

Wie deze onduidelijke situatie wat gunstiger inschat als concurrenten, verwerft zo een zeker voordeel. De sector was vragende partij voor een wetgevend ingrijpen. Via de database tweede pijler zal de FOD Financiën een nauwkeurig toezicht kunnen uitoefenen op het ganse samengestelde pensioen van de aangeslotene.

2.4. Naar een vlottere naam?

2.4.1. Het Pensioenkadaster

Het Pensioenkadaster **is niet** de gegevensbank “Opbouw aanvullende pensioenen”. Het Pensioenkadaster (“PK”) is een databank die beheerd wordt door Smals¹⁴ in opdracht van de Rijksdienst voor Pensioenen (“RVP”) en het Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering (“RIZIV”). Het bevat alle gegevens over de uitbetaalde wettelijke en aanvullende pensioenen vanaf 1 januari 1998 en de gegevens betreffende de uitgekeerde kapitalen vanaf 1 oktober 1980.

Het PK is op dit ogenblik de grootste actuele databank van België. Meer dan achtduizend pensioeninstellingen delen de bijzonderheden van de door hen uitbetaalde pensioenvoordelen mee aan de RVP en het RIZIV. Al deze gegevens worden bijgehouden in het PK met het oog op de inning van de socialezekerheidsbijdragen op pensioenen. Op

¹⁴ <http://www.smals.be/>

basis van de opgeslagen gegevens worden immers de wettelijke inhouding ten behoeve van het RIZIV, de solidariteitsbijdrage en de bedrijfsvoorheffing op pensioenen berekend ¹⁵.

De gegevensbank “Opbouw aanvullende pensioenen” behandelt de opbouw van het pensioenkapitaal in de tweede pijler, en heeft als dusdanig niet veel van doen met het PK, dat enkel de effectief uitgekeerde bedragen bevat. Nochtans worden de begrippen in de prille rechtsleer en andere documenten door elkaar gebruikt ¹⁶.

Ook de oud-Minister van Pensioenen, Bruno Tobbacq, verwisselde de twee begrippen. Zo antwoordde hij op een parlementaire vraag dat er vandaag al een kadaster van de pensioenen bestaat, doch dat dit kadaster alleen de pensioengegevens van de eerste pijler bevat ¹⁷. Het in het ontwerp in uitzicht gestelde kadaster moet de gegevens bevatten in verband met de aanvullende pensioenen (tweede pijler). De samenstelling van een dergelijke gegevensbank zal het mogelijk maken eenduidige informatie te verstrekken over de rechten die iemand in beide regelingen heeft opgebouwd (wettelijk pensioen en aanvullend pensioen) ¹⁸.

2.4.2. SIGeDIS

Een aantal documenten ¹⁹ verwijzen naar SIGeDIS als de naam van de databank. Dat is fout. SIGeDIS is de naam van de vzw die het beheer op zich gaat nemen (zie *infra*). Ondanks het feit dat zulks het gebruik van SIGeDIS als naam voor de database niet in de weg staat, dien ik er toch op te wijzen dat dit een zekere verwarring schept. Op basis van de naam “SIGeDIS” kan niet afgeleid worden wat de inhoud van de database is. Zelfs op de vooravond van de start van de verplichtingen van de database (zijnde 1 januari 2011), zijn deze vergissingen schering en inslag. ²⁰

Verder heeft SIGeDIS ook andere taken toebedeeld gekregen, waardoor verwarring kan ontstaan. De naam van de gegevensbank “Opbouw aanvullende pensioenen” zou bijgevolg **niet** SIGeDIS mogen zijn.

¹⁵ Belgisch Nationaal Strategisch Rapport, Bijlage 5, “Het Pensioenkadaster”, te raadplegen via http://ec.europa.eu/employment_social/social_protection/docs/2005/be_annex_nl.pdf ;

Een uitstekend en recent dossier over het Pensioenkadaster: S. PALMANS, H. PEETERS en J. BERGHMAN, “Het pensioenkadaster geeft zijn geheimen bloot”, *Life & Benefits*, 2006/1

¹⁶ Een eerste uitstekende bijdrage maar met een foute titel: K. TERMOTE, “Met pensioenkadaster meer grip op tweede pensioenpijler”, *Balans*, 2007, p. 569.

Andere instanties maken dezelfde fout, zo gaf de BVPI (Belgische Vereniging van Pensioeninstellingen) punt 1.5 in het jaarverslag van 2006 de titel “Pensioenkadaster”

(http://www.pensionfunds.be/downloads/Jaarverslag_2006_Nl.pdf). In het jaarverslag van 2007 wordt correct verwezen naar de “gegevensbank ‘opbouw aanvullende pensioenen’”.

¹⁷ Oud-Minister Bruno Tobbacq vergist zich: het is de eerste en de tweede pijler, het verschil is de benadering: uitbetaling versus opbouw

¹⁸ Antwoord van de oud-Minister van Pensioenen, Bruno Tobbacq, op een vraag van mevrouw Pierrette Cahay-André gesteld in de Commissie voor Sociale Zaken, Stukken Kamer, 51 2773/025

¹⁹ onder andere de Hoge Raad van Financiën, Jaarlijks verslag van de Studiecommissie voor de vergrijzing, juni 2007, p.90; X, “Eubelius client alert”, mei 2007; de Minister van Pensioenen in zijn beleidsnota van 2006

²⁰ Towers-Watson meldt “As from 2011 a new supplementary pension database - also known as the Sigedis database - enters gradually into force.”, <http://www.towerswatson.com/belgium/newsletters/brussels-talk/3330> [publicatie: 12/2010; laatst geraadpleegd: 11/01/2011]

2.4.3. Databank tweede pijler

"Gegevensbank 'Opbouw aanvullende pensioenen'" is als naam niet vlot in gebruik. Een alternatieve naamgeving, los van de juridische terminologie, dringt zich mijns inziens op. De verwarring met het Pensioenkadaster kan daardoor verminderen.

De wereld van de ICT en het internet is grotendeels Engelstalig. Het is meer dan de *lingua franca* op het internet, het is de voertaal, ook voor mensen die zich niet noodzakelijk tegenover anderstaligen verstaanbaar willen maken. Ik stel voor om daarom "gegevensbank" te wijzigen in "database", of het sterk gelijkende "databank".

Gezien de aard van de gegevens die gaan opgeslagen worden in deze databank, met name beroepsgebonden aanvullende pensioenstelsels, lijkt het me niet minder dan logisch te verwijzen naar de tweede pijler ²¹. Op die manier komen we tot "databank tweede pijler", of "base de données deuxième pilier".

Het nadeel van deze benaming is de potentiële onduidelijkheid voor buitenlanders. Niet elk land kent het begrip "tweede pijler", bovendien dekt de vlag daar waar "tweede pijler" wel bekend is, niet overal dezelfde lading. Omdat de database specifiek op de Belgische pensioensector doelt, lijkt het me niet nodig daar over te struikelen. Mogelijk komt SIGeDIS zelf nog met een mooie naam op de proppen, begin 2008 meldt de website van SIGeDIS alleszins niets.

In de loop van 2010 wordt meer en meer gebruik gemaakt van "database tweede pijler", en meer specifiek de afkorting "db2p". In de loop van mei culmineerde dit in de website die alle beschikbare info centraliseert: <http://www.db2p.be>.

²¹ V. DE BRABANTER, G. GIESELINK, V. PERTRY, P. ROELS en Y. STEVENS, "Aanvullende pensioenen voor werknemers", Kluwer, 2004, p.61

3. De wettelijke basis van de databank

De allereerste indicatie van de wil van de wetgever, vinden we terug in het Generatiepact. In deze tekst wordt aan de pensioendienst de taak gegeven om personen die dat te wensen te informeren over hun pensioenbedrag. Deze informatie zal op een gecoördineerde wijze aangevuld met data uit de 2^e pensioenpijler. Het Generatiepact bevat het absolute minimum om van de start van de oprichting van een databank te kunnen spreken.

*“Elke persoon die dat wenst moet, ongeacht de aard van zijn loopbaan, op termijn een individuele berekening van zijn pensioenbedrag kunnen krijgen. De pensioendienst moet elke werknemer die dat wenst een individuele berekening van zijn pensioenbedrag bezorgen. Vanaf 55 jaar moet dit ieder jaar automatisch gebeuren. Ook wie een gemengde loopbaan heeft gehad, moet automatisch die informatie krijgen. **De informatie verstrekt door de pensioendienst zal op een gecoördineerde manier aangevuld worden door informatie over de tweede pensioenpijler.** De werkgever is reeds verplicht om de werknemer op geregelde tijdstippen te informeren over de tweede pijler. Hij of de pensioeninstelling moet in de toekomst de werknemer op hetzelfde ogenblik en via eenzelfde voorstellingswijze informeren over het geheel van de voordelen in de tweede pijler. Daarbij worden telkens de pensioenbedragen vermeld, die van toepassing zouden zijn indien de werknemer verder blijft werken tot aan de pensioengerechtigde leeftijd. Dit moet gerealiseerd zijn tegen 2010.”*

Maatregel 44, Generatiepact (eigen markering)

De wettelijke basis voor de databank tweede pijler wordt gelegd in de Programmawet van 27 december 2006 ²², volgend op het groen licht van de Ministerraad van de federale regering van 5 mei 2006. Hiermee voert de wetgever het Generatiepact verder uit.

“Er wordt een gegevensbank " Opbouw aanvullende pensioenen " opgericht die gegevens bevat betreffende alle Belgische en buitenlandse voordelen voor werknemers, zelfstandigen en ambtenaren die een aanvulling zullen vormen op het wettelijk pensioen en worden toegekend met toepassing van wettelijke, reglementaire of statutaire bepalingen, een arbeidsovereenkomst, een ondernemingsreglement, een collectieve ondernemings- of sectoriële overeenkomst, een individuele overeenkomst of een individuele toezegging, althans voor zover die gegevens noodzakelijk zijn voor de realisatie van de in § 2 bedoelde doelstellingen.”

Art. 306, § 1, al. 1 Programmawet

Voor het merendeel van de uitwerking wordt verwezen naar later te nemen Koninklijke Besluiten.

“De Koning bepaalt, na advies van de Commissie voor het bank-, financie- en assurantiewezen, de lijst van de gegevens die aan de gegevensbank moeten meegedeeld worden.”

Art. 306, § 1, al. 3 Programmawet

“De Koning bepaalt de gevallen waarin, de termijnen waarbinnen en de modaliteiten volgens dewelke de gegevens in de gegevensbank kunnen worden gewijzigd.”

Art. 306, § 3, al. 2 Programmawet

²² Programmawet (I) van 27 december 2006, B.S., 28 december 2006, verder “Programmawet”

De oprichting zelf is het onderwerp van het Koninklijk Besluit van 25 april 2007 tot uitvoering van artikel 306 van bovenvermelde Programmawet. Volgens de KSZ zal deze databank een belangrijke factor worden voor de ontwikkeling van de tweede pensioenpijler. De implementatie van de databank zal binnen het Algemeen Coördinatiecomité van de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid geconcretiseerd worden ²³. Het is duidelijk dat de wetgever ervoor opteert om eerst de gegevens voor de tweede pijler te bundelen, ook al is het uiteindelijke doel het afleveren van pensioengegevens over de wettelijke en de aanvullende pensioenpijler.

De wetgever bepaalde **welke gegevens** voor **welke doelen** door **wie** gebruikt mogen worden. Naast deze kernvragen worden ook de **dynamiek** van de gegevens, de **privacy** en het **beheer** belicht.

3.1. Welke gegevens horen in de databank?

3.1.1. Wettelijk kader – Wet 27 december 2006

3.1.1.1. De Programmawet

Het antwoord op de vraag welke gegevens in de databank moeten komen, is tweeledig. Enerzijds zijn het de gegevens gerelateerd aan alle pensioenregelingen waarbij iemand verplicht of vrijwillig wordt aangesloten op grond van zijn professionele activiteit om een aanvulling op het wettelijke pensioen te genereren. Deze gegevens worden slechts nodig geacht in de mate dat ze nodig zijn om de doelstellingen van de Wet te bereiken ²⁴.

Onverminderd de toepassing van de wet van 15 januari 1990 houdende oprichting en organisatie van een Kruispuntbank van de sociale zekerheid en haar uitvoeringsbesluiten, verzamelt de gegevensbank " Opbouw aanvullende pensioenen " alle nuttige gegevens die meegedeeld worden door de pensioeninstellingen, door de solidariteitsinstellingen of door de inrichters met het oog op de volgende doeleinden :

- 1) de toepassing, door de Commissie voor het bank-, financie- en assurantiewezen of andere daartoe gemachtigde instellingen, van de bepalingen met betrekking tot de aanvullende pensioenen voor werknemers, vervat in de wet van 28 april 2003 en haar uitvoeringsbesluiten;*
- 2) de toepassing, door de Commissie voor het bank-, financie- en assurantiewezen of andere daartoe gemachtigde instellingen, van de bepalingen met betrekking tot de aanvullende pensioenen voor zelfstandigen, vervat in de wet van 24 december 2002 en haar uitvoeringsbesluiten;*
- 3) de toepassing, door de terzake bevoegde diensten van de Federale Overheidsdienst Financiën of andere daartoe gemachtigde instellingen, van de artikelen 59 en 60 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 en de artikelen 34 en 35 van het koninklijk besluit tot uitvoering van dat Wetboek;*
- 4) de informatieverplichtingen die op grond van artikel 26ter van de wet van 28 april 2003 en artikel 48, § 4, van de wet van 24 december 2002 werden overgenomen door de vzw SIGeDIS.*
- 5) [de controle door de Rijksdienst voor sociale zekerheid en de Rijksdienst voor sociale zekerheid van de provinciale en plaatselijke overheidsdiensten van de inning van de bijzondere*

²³ Nieuwsbrief 56 van de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid, mei 2007

²⁴ Art. 306 §1, al. 1 Programmawet (I)

bijdrage bedoeld in artikel 38, § 3ter, eerste lid, van de wet van 29 juni 1981 houdende de algemene beginselen van de sociale zekerheid voor werknemers. (30/12/2009)]

De gegevensbank " Opbouw aanvullende pensioenen " is toegankelijk voor de overheidsinstellingen die belast zijn met de controle van de wetgeving bedoeld in 1°, 2°, 3°[en 5° (30/12/2009)] voor zover nodig voor de uitvoering van deze taken.

De gegevens uit de gegevensbank " Opbouw aanvullende pensioenen " kunnen tevens worden aangewend voor historische, statistische of wetenschappelijke doeleinden en voor beleidsvoorbereidende doeleinden."

Art. 306, §2, Programmawet van 27 december 2006 zoals gewijzigd door art. 69, Programmawet (I) van 23 december 2009, B.S., 30 december 2009

De Koning bepaalt na advies van de CBFA de lijst van over te dragen gegevens. Onder deze regel vallen ook aanvullende voordelen voortvloeiend uit solidariteitstoezeggingen en -stelsels zoals bedoeld in de WAP(Z) ²⁵.

Anderzijds gaat het over alle nuttige gegevens meegedeeld met het oog op ²⁶

- het toepassen van bepalingen uit de WAP of diens uitvoeringsbesluiten; en
- het toepassen van bepalingen uit de Wet van 24 december 2002 betreffende de aanvullende pensioenen van de zelfstandigen; en
- de controle van de 80% grens; en, in voorkomend geval,
- de informatieverplichtingen overgenomen door SIGeDIS ²⁷.

Dit alles onverminderd de toepassing van de Wet op de Kruispuntbank sociale zekerheid en diens uitvoeringsbesluiten.

In de gegevensbank zullen alle Belgische en buitenlandse voordelen gestockeerd worden die een aanvulling vormen op het wettelijke pensioen. Zowel wat collectief toegekend wordt, als wat individueel overeengekomen is. En dit voor werknemers, zelfstandigen én ambtenaren ²⁸.

De Raad van State preciseerde na lezing van het wetsontwerp dat de doeleinden waarvoor de rechtbank wordt opgericht in de wet moeten worden gespecificeerd, en dat de gegevens beperkt moeten blijven tot de vereisten die uit deze doeleinden voortvloeien. De machtiging, verleend aan de Koning, om nieuwe doelstellingen toe te voegen en gegevens te bepalen, moet daarom in de wet gepreciseerd worden ²⁹.

In 2009 werd artikel 306 aangevuld door art. 69 van de Programmawet (I) van 23 december 2009, waarover meer *infra*.

3.1.1.2. Enkel de tweede pijler

²⁵ Art. 306 §1 laatste alinea, Programmawet (I)

²⁶ Advies 19 (13 februari 2007) van de Commissie voor Aanvullende Pensioenen

²⁷ Art. 307 paste de WAP aan met art. 26ter om deze mogelijkheid te voorzien. Art. 308 wijzigde de WAPZ in dezelfde zin.

²⁸ Allianz Nieuwtjes, Gegevensbank Aanvullende Pensioenen, 16 april 2008
(<http://www.allianz.be/ivl0/emacs/apps/ebwebsite/pg/nl/news.asp?id=385>)

²⁹ Raad van State, advies 41.662/1, p.19

Het betreft enkel gegevens van de zogenaamde “**tweede pijler**”. Over de wettelijke opbouw (de eerste pijler) zal in de databank initieel niets te vinden zijn, evenmin over wat de mensen individueel in het kader van pensioensparen (de derde pijler) realiseren.

De databank zal de pensioentoezeggingen uit de WAP bevatten, maar ook de individuele toezeggingen van vóór de WAP. Voor de zelfstandigen draait het rond de voordelen opgebouwd onder de WAPZ, maar ook de pensioenbeloftes voor zelfstandige bedrijfsleiders. Zelfs de opbouw van pensioenen op grond van de verplichte geneeskundige verzekering, zullen in de databank terecht komen ³⁰.

De voordelen van de tweede pijler worden toegekend op basis van een tewerkstelling onderworpen aan de Belgische sociale wetgeving. Doorgaans zal deze tewerkstelling zich in België afspelen.

3.1.1.3. Nationaliteit van de pensioeninstelling of inrichter

De databank zal zich niet beperken tot gegevens van **Belgische** pensioeninstelling of inrichters. Indien de instelling waar de aanvullende pensioenen opgebouwd worden in het buitenland gevestigd is, zullen ook gegevens van buitenlandse pensioeninstellingen in de databank terecht komen.

Omgekeerd dienen Belgische pensioeninstellingen of inrichters niet automatisch al hun gegevens mee te delen aan SIGeDIS, dat is enkel nodig voor werknemers voor dewelke in België sociale zekerheid wordt betaald. ³¹ Voor gegevens nodig in het kader van de opmaak van de pensioenfiche, is dat enkel nodig indien de pensioeninstelling of inrichter de informatieverplichting overdraagt aan SIGeDIS ³².

3.1.1.4. Onderscheid op te nemen gegevens

Wie zelf blijft instaan voor de informatieverplichting, dient de gegevens die enkel dienen voor de aangifteverplichting dus niet aan de gegevensbank te verstrekken. Kortom, er is een onderscheid tussen gegevens voor controle door de CBFA ³³ en de fiscus, en de gegevens nodig voor de informatieverplichting. Dit onderscheid is mijns inziens eerder artificieel, daar beide sets van gegevens elkaar grotendeels overlappen. Zo zijn de gegevens die de fiscus nodig heeft minstens even interessant voor de aangeslotenen. De gegevens waarop de aangeslotene aanspraak kan maken, zijn echter exhaustief bepaald in artikel 26 van de WAP.

Een aantal van de verwachte gegevens zijn een logisch gevolg van de geponeerde doelstellingen, denken we maar aan identificatiemogelijkheden, verworven reserves, een historiek, ... ³⁴

³⁰ M.v.T. bij het Wetsontwerp van de Programmawet, Stukken Kamer, 51-2773/001, p. 187; Met deze aanvullende pensioenen wordt verwezen naar de pensioenen opgebouwd door het bedrag dat het RIZIV louter voor dat doel ter beschikking stelt van de geconventioneerde geneesheren, kinesitherapeuten, tandartsen en apothekers.

³¹ M.v.T. bij het Wetsontwerp van de Programmawet, Stukken Kamer, 51-2773/001, p. 187

³² Zie *infra*

³³ Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen, zie <http://www.cbfa.be/>

³⁴ De Commissie Aanvullende Pensioenen heeft op dat vlak in advies 19 sterk werk verricht

Maar... artikel 26, §1, 3° van de WAP spreekt ook over **variabele elementen**. De WAP preciseert dat dit de elementen zijn waarmee rekening werd gehouden voor de berekening van het bedrag van de verworven reserves en/of verworven prestaties. Volgens de Commissie Aanvullende Pensioenen is de term “variabele elementen” een verzamelnaam voor alle elementen die een aangeslotene moet toelaten de berekeningen te controleren³⁵. De variabelen voorhanden in het pensioenreglement vallen er niet onder, enkel de gegevens pertinent en relevant voor de toezegging (zoals de percentages voor loonaangroei en inflatie gebruikt in projecties,...).

Zeer terecht wordt in de Commissie opgemerkt dat het overnemen van gegevens uit een andere database efficiënt is, maar niet noodzakelijk logisch of eenvoudig. De Belgische wetgeving bevat nog niet eens een eenvormige definitie van salaris, laat staan dat er in databases doorheen België consistentie zit. Toch stelt de Commissie dat data reeds aanwezig bij de CBFA niet opnieuw moet doorgestuurd worden.

Tenslotte vraagt de Commissie

- aan de CBFA om een lijst op te stellen met de nodige gegevens. De Commissie zal over deze lijst advies uitbrengen; en
- aan de FOD Financiën om een eenvormig beleid op te stellen voor de toekomst betreffende de controle op de 80%-grens; en
- om enkel de gegevens nodig voor de pensioenfiche aan SIGeDIS te bezorgen zo SIGeDIS de pensioenfiches opstelt.

De discussies over de implementatie van de databank, gehouden in de schoot van de Commissie Aanvullende Pensioenen, stopten de wetgever alleszins niet. Het KB van 25 april 2007 stelt vast welke gegevens in de databank moeten komen. Ook de Commissie wordt geacht de wet te kennen, en er rekening mee te houden. Van de adviezen is enkel wat strookt met het KB van 25 april 2007 nog relevant.

3.1.2. Wettelijk kader – KB 25 april 2007³⁶

3.1.2.1. Het KB

Het KB van 25 april bepaalt welke gegevens in de databank terecht moeten komen, met het oog op een spoedige opstart³⁷. In zeer summier bestek komt het neer op

- identificatiegegevens en kenmerken van de betrokken actoren; en
- identificatie en basiskennmerken van het pensioenstelsel; en
- vermelding van wijzigingen aan het pensioenstelsel; en
- gegevens over de loopbaan van de aangeslotene; en
- per aangeslotene en per pensioenregeling een suppletieve lijst van gegevens.

³⁵ Commissie voor Aanvullende Pensioenen, Advies 19 d.d. 13 februari 2007, p. 3

³⁶ Koninklijk besluit van 25 april 2007 tot uitvoering van artikel 306 van de Programmawet (I) van 27 december 2006, *B.S.*, 16 mei 2007; I. HUBERT, “Invloed van het generatiepact op de eindloopbaan: stand van zaken”, Kluwer, 2007, p. 92

³⁷ Het zuivere bepalen van de gegevens “maakt” de gegevensbank natuurlijk niet operationeel. Niet alleen moet het Beheerscomité van de Kruispuntbank van de sociale zekerheid nog een aantal elementen vaststellen, de gegevensbank moet ook ontworpen worden. Lees bijvoorbeeld M. Bruyninck, “Aanvullende pensioenen worden voortaan gecontroleerd”, *Sociale Wegwijzer*, 2007, nr. 12, p. 13

Artikel 2 stelt algemeen dat het de gegevens betreft van pensioenregelingen als daar zijn deze uit de WAP (al dan niet individuele toezegging, pensioenregeling, onthaalstructuur), de WAPZ (pensioenovereenkomst, andere aanvullende regelingen voor zelfstandigen), de verplichte verzekering voor geneeskundige zorgen en uitkeringen (de zogenaamde RIZIV-contracten), aanvullende regelingen voor statutairen en contractuelen, en tenslotte solidariteitsstelsels en –toezeggingen.

“Overeenkomstig artikel 306, § 1, derde lid, van de wet worden gegevens meegedeeld, voorzover zij betrekking hebben op aanvullende pensioenen opgebouwd op grond van pensioenregelingen van één van de volgende categorieën :

- 1° een pensioentoezegging bedoeld in artikel 3, § 1, 3°, van de WAP;*
- 2° een individuele pensioentoezegging, bedoeld in artikel 3, § 1, 4°, van de WAP;*
- 3° een pensioenregeling gesloten in toepassing van artikel 32, § 1, 2°, van de WAP;*
- 4° een onthaalstructuur zoals bedoeld artikel 32, § 2, van de WAP;*
- 5° een pensioenregeling gesloten in toepassing van artikel 33 van de WAP;*
- 6° een pensioenovereenkomst zoals bedoeld in artikel 42, 7°, van de WAPZ;*
- 7° een aanvullende pensioenregeling voor zelfstandigen, andere dan deze bedoeld in 6°;*
- 8° een pensioenregeling in het kader van artikel 54 van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen gecoördineerd op 14 juli 1994;*
- 9° een aanvullende pensioenregeling in het voordeel van contractuele of statutaire personeelsleden in overheidsdienst, met uitsluiting van de aanvullende voordelen zoals bedoeld in de wet van 4 maart 2004 houdende toekenning van aanvullende voordelen inzake rustpensioen aan personen die werden aangesteld om een management- of staffunctie uit te oefenen in een overheidsdienst;*
- 10° een solidariteitstoezegging zoals bedoeld in artikel 3, § 1, 17°, van de WAP;*
- 11° een solidariteitsstelsel zoals bedoeld in artikel 42, 9°, van de WAPZ.”*

Art. 2, KB 25 april 2007

De lijst is limitatief en bevat geen “catch-all” formules. Latere aanpassingen van het KB zijn niet uit te sluiten. Sterker nog, er wordt al *expressis verbis* gewag van gemaakt in het Verslag aan de Koning. “De Raad van State meende dat het oorspronkelijke 12° (« elk ander voordeel bedoeld in artikel 306, § 1, van de wet ») een onvoldoende precieze bepaling bevatte.”, maar het is koffiedik kijken wat de toekomst in petto heeft voor de 2^e pijler.³⁸

Artikel 3 legt een minimum aan te verstrekken gegevens op. Het loont de moeite de opsomming door te nemen, de lijst is aanzienlijk³⁹. Het Verslag aan de Koning specificiert bovendien *in extenso* wat juist met de gegevens bedoeld wordt. Het vormt een handvest waarmee pensioeninstellingen en inrichters die gegevens aan de database gaan medelen, hun eigen data kunnen inventariseren⁴⁰.

Daar het een minimum betreft, is deze lijst zeker niet limitatief. Ook de woordkeuze in het betreffende artikel wijst erop.

*“De te verstrekken gegevens betreffen minstens
[...]
voor iedere aangeslotene en per pensioenregeling, onder meer:...”*

³⁸ Verslag aan de Koning bij het KB van 25 april 2007, B.S., 16 mei 2007, p. 26745

³⁹ Belgisch Staatsblad, 16 mei 2007, p. 26751

⁴⁰ Verslag aan de Koning bij het KB van 25 april 2007, B.S., 16 mei 2007, p. 26744

Art.3, KB 25 april 2007

Artikel 4 stelt dat de pensioenregelingen waarover sprake een unieke identificatiecode gaan verkrijgen. Deze unieke elektronische code zal door het Beheerscomité van de Kruispuntbank Sociale Zekerheid uitgewerkt worden.

“De identificatie van de pensioenregeling zoals bedoeld in artikel 3, 2° gebeurt aan de hand van een unieke code.”

Art. 4, KB 25 april 2007

Het Verslag aan de Koning verklaart dat :

“Zoals in artikel 3, 2° reeds aangehaald is, zal er een nieuwe code gecreëerd worden die zal worden toegekend aan elke pensioenregeling. Door middel van deze unieke code zal men elke pensioenregeling kunnen identificeren en zal een link kunnen worden gelegd met alle actoren betrokken bij deze pensioenregeling en haar kenmerken.

Alle gegevens m.b.t. een pensioenregeling zullen in de gegevensbank onder deze code worden verzameld.”

Mijns inziens mag hier niet gelezen worden dat de code de basiskenmerken **bevat**. De code verwijst naar een nummer in een database waar alle belangrijke kenmerken opgesomd zijn. Het ware best deze code op te vatten zoals het rijksregisternummer.

Artikel 5 bedeeft het Beheerscomité nog een omvangrijk takenpakket toe, onder andere het bepalen van de inhoud van de gegevens en de datum van waaraf deze meegedeeld moeten worden.

“Op voorstel van het Algemeen Coördinatiecomité bedoeld in artikel 32 van de Kruispuntbankwet of op voorstel van een in zijn schoot door hem opgerichte werkgroep beslist het Beheerscomité van de Kruispuntbank van de sociale zekerheid over de nadere uitwerking van dit besluit”

Art.5 , KB 25 april 2007

Vertegenwoordigers van de betrokken partijen (SIGeDIS, CBFA, FOD Financiën, indien nodig van de pensioeninstellingen) zullen betrokken worden bij deze beslissingen.

“Bij de bespreking van deze punten, hetzij in het Algemeen Coördinatiecomité, hetzij in de in zijn schoot opgerichte werkgroep, worden minstens vertegenwoordigers van de vereniging zonder winstoogmerk SIGeDIS, vertegenwoordigers van de CBFA, vertegenwoordigers van de FOD Financiën en vertegenwoordigers van de Kruispuntbank van de sociale zekerheid uitgenodigd. Naargelang het onderwerp worden ook vertegenwoordigers van pensioeninstellingen betrokken.”

Art. 6, KB 25 april 2007

De pensioeninstellingen zijn het oneens met het facultatieve karakter van hun aanwezigheid, omdat *“Aangezien pensioeninstellingen de bron zijn voor het aanleveren van de gegevens voor de databank, is het onontbeerlijk dat ze ook betrokken worden bij de werkzaamheden omtrent deze*

databank."⁴¹ Ook al zijn ze ondertussen *de facto* betrokken partijen, ze zien dit toch graag geformaliseerd in het KB. Het advies van de N.A.R.⁴² sluit zich in niet mis te verstande bewoordingen aan bij deze vraag van de pensioeninstellingen.⁴³

Deze werkgroep is ondertussen actief. Assuralia en de BVPI maken deel uit van de werkgroep. De voortgang van de besprekingen kan (beknopt) gevolgd worden op de website van SIGeDIS. Er gaan stemmen op om ook het VBO bij deze werkgroep te betrekken, daar de werkgever voor een aantal gegevens de aangewezen leverancier is (bijvoorbeeld schorsingen, deeltijds werk,...).

3.1.2.2. Spoedbehandeling van het KB

Het KB werd in ijtempo klaargestoomd om de FOD Financiën een betere controle toe te laten op de 80%-regel vanaf het najaar van 2008. Op basis van de gegevens in de databank tweede pijler zou dat efficiënter moeten kunnen verlopen. In de aanhef van het KB zien we de hoogdringendheid gemotiveerd op basis van een inschatting van de duur om de gegevensbank operationeel te krijgen.

"Gelet op het verzoek om spoedbehandeling gemotiveerd door de omstandigheid dat onder andere de gegevens inzake de opgebouwde reserves en verworven prestaties, voorzien in de gegevensbank "Opbouw aanvullende pensioenen", noodzakelijk zijn voor een correcte berekening van de fiscale begrenzing zoals bedoeld in artikel 59, § 1, 2°, WIB 92 zoals dat is aangevuld bij artikel 348, B, van de Wet van 27 december 2006 houdende diverse bepalingen die op 1 januari 2007 in werking is getreden;

*dat het bijgevolg voor de toepassing van artikel 348 van voornoemde wet noodzakelijk is dat de **FOD Financiën kennis** kan hebben van de verworven reserves of opgebouwde provisies teneinde te kunnen beoordelen of voor pensioenregelingen die niet van het type vaste prestaties zijn aan de **80 % regel** is voldaan; dat de databank de FOD Financiën deze gegevens zal moeten aanleveren; dat de controle op de bijdragen die sinds 1 januari 2007 gestort worden, voor het jaar 2007 zal gebeuren in 2008;*

*dat de databank dus in 2008 de nodige gegevens moet kunnen aanleveren; dat de **duur van de opstart van de databank wordt geschat op 18 maanden**, waarvan nog 8 of 9 maanden kunnen gerealiseerd worden in 2007, hetgeen zou betekenen dat in 2008 inderdaad de eerste output kan geleverd worden aan de FOD Financiën; dat dit evenwel veronderstelt dat er onmiddellijk duidelijkheid komt over de globale inhoud van deze databank;*

dat daartoe het bijgevoegde besluit zo spoedig mogelijk moet kunnen genomen worden en alleszins voor het begin van de lopende zaken; dat indien dat niet zou gebeuren, de start van de ontwikkeling van de databank de facto uitgesteld wordt tot het najaar, hetgeen zou betekenen dat de nodige informatie niet meer in 2008 kan ter beschikking gesteld worden van de fiscale administratie waardoor de controle op de naleving van de grenzen onmogelijk zou worden;"

Omwille van de hoogdringendheid voor de FOD Financiën, kwam dit KB er zo snel⁴⁴. De basis van de schatting van 18 maanden is nergens gespecificeerd. Al vrij snel bleek dit een

⁴¹ Assuralia, opmerkingen bij het ontwerp KB tot uitvoering van de databank "aanvullende pensioenen", 05/04/2007, p. 1

⁴² Nationale Arbeidsraad, <http://www.nar.be/>

⁴³ N.A.R., Advies nr. 1.621 betreffende de uitvoering van de Generatiepactwet, p. 10

⁴⁴ Y. STEVENS, "Actualia inzake wettelijke en aanvullende pensioenen", Themis "Socialezekerheidsrecht", academiejaar 2007-2008, p. 45

schromelijke onderschatting te zijn, met een vermoedelijke beperkte en gefaseerde opstart van de database op 1/1/2011, zijnde zo’n 30 maanden na de vooropgestelde einddatum.

3.1.3. Wettelijk kader – Programmawet (I) van 23 december 2009 ⁴⁵

De Programmawet van 23 december 2009 voegde een extra doelstelling (en controle) toe.

“In artikel 306, § 2, van de programmawet (I) van 27 december 2006 worden de volgende wijzigingen aangebracht :

- 1° *het eerste lid wordt aangevuld met een 5°, luidende : « 5° de controle door de Rijksdienst voor sociale zekerheid en de Rijksdienst voor sociale zekerheid van de provinciale en plaatselijke overheidsdiensten van de inning van de bijzondere bijdrage bedoeld in artikel 38, § 3ter, eerste lid, van de wet van 29 juni 1981 houdende de algemene beginselen van de sociale zekerheid voor werknemers. »;*
- 2° *in het tweede lid worden de woorden « bedoeld in 1°, 2° en 3° » vervangen door de woorden « bedoeld in 1°, 2°, 3° en 5° ».”*

Artikel 69, Programmawet (I), 23 december 2009

De bijzondere bijdrage waarvan sprake, is de inhouding van 8,86% op door werkgevers verrichte stortingen die dienen om aanvullende voordelen voor het personeel inzake ouderdom of vroegtijdige dood te verlenen.

*“Met ingang van 1 januari 1989 wordt een bijzondere bijdrage ingevoerd, die gelijk is aan **8,86 pct.** en berekend wordt **op alle stortingen die door de werkgevers worden verricht om aan hun personeelsleden of aan hun rechtverkrijgende(n) buitenwettelijke voordelen inzake ouderdom of vroegtijdige dood te verlenen.***

...

*De **Rijksdienst voor Sociale Zekerheid** wordt, overeenkomstig door de Koning te bepalen modaliteiten, met de **inning en de invordering** van deze bijdrage belast. De schuldenaar van de bijzondere bijdrage wordt met betrekking tot deze bijdrage gelijkgesteld met de werkgever bedoeld in de sociale zekerheidsregeling voor werknemers, inzonderheid wat betreft de aangiften met verantwoording van de bijdragen, de toepassing van burgerlijke sancties en van de strafbepalingen, het toezicht, de rechter bevoegd in geval van betwisting, de verjaring inzake rechtsvorderingen, het voorrecht en de mededeling van het bedrag van de schuldvordering.”*

Art. 38, § 3ter, eerste lid en vierde lid van de wet van 29 juni 1981 houdende de algemene beginselen van de sociale zekerheid voor werknemers

3.2. De doelstellingen van de databank

Zoals *supra* vermeld, dienen de gegevens om

- de WAP te controleren; en
- de WAPZ te controleren; en
- de 80%-regel te controleren; en
- de inning van de 8,86% bijdrage te controleren; en
- beleidsondersteunend onderzoek in de 2^e pijler te faciliteren; en, in voorkomend geval,
- de informatieplicht naar SIGeDIS over te kunnen dragen;

⁴⁵ Belgisch Staatsblad, 30 december 2009, p. 82310

3.2.1. De sociaalrechtelijke doelstellingen

De CBFA heeft een zeer ruime toezichtopdracht verkregen via de WAP (art. 49) en de WAPZ (art. 58). Het onderwerp van dit toezicht is de WAP(Z) en alle uitvoeringsbesluiten. Bijgevolg heeft de CBFA de plicht toe te kijken op de **inhoud** van de toezegging (ongeacht hoe deze is neergelegd), de **uitvoering** van de toezegging (aansluitingen, reserves,...) en de conformiteit aan de procedures van de WAP(Z) (zoals uittreding).

De CBFA oefent dit toezicht niet op geautomatiseerde wijze uit. Intern **zou** men binnen de CBFA bezig zijn aan de ontwikkeling van een databank om deze controle te vergemakkelijken. In de mate dat de databank 2^e pijler voldoende gegevens bevat betreffende de verschillende toezeggingen, kan het toezicht verregaand geautomatiseerd worden.

De CBFA kan dan de aanvullende pensioenplannen eenvoudiger toetsen aan de sociale wetgeving ter zake, de verantwoordelijkheid tot informeren kan van de inrichter worden overgedragen naar de pensioeninstelling (zo er een inrichter is, bij zelfstandigen is dat niet het geval) en deze kan weer verder delegeren naar SIGeDIS.

De pensioeninstelling (of inrichter in voorkomend geval) verkrijgt in deze laatste situatie een vrijstelling van de informatieverplichting. Op deze manier hoopt de overheid de papierberg van de werkgevers en pensioeninstellingen te verminderen (niet in het minst daar ook de jaarlijkse meldingsplicht aan de CBFA kan wegvallen).⁴⁶

Om echter alle informatie te automatiseren, dient de databank ook de gegevens te bevatten die gebruikt worden om de tweejaarlijkse verslagen op te stellen over sectorale stelsels (WAP art. 50) en de toepassing van de WAPZ (art. 44 – 46). Bovendien zijn er nog enkele specifieke toezichtplichten, met name op de IPT's en de verandering van pensioeninstelling (inclusief de overdracht van reserves).

Ten laatste op 31 december 2010 moet elke aangeslotene die erom vraagt een “pensioenfiche” kunnen ontvangen met gegevens betreffende zijn aanvullende pensioenvoorzieningen, ongeacht de leeftijd van de aanvrager⁴⁷. Deze verplichting rust op de pensioeninstelling of de inrichter zelf, maar kan zoals gezegd overgedragen worden aan SIGeDIS.

TODO – CBFA publiceerde info rond eenvormige pensioenfiche?

3.2.2. De fiscaalrechtelijke doelstellingen

De fiscus kan door een beter overzicht op de aanvullende pensioenen de 80%-regel beter controleren.

De 80% controle slurpt momenteel het meeste aandacht op. Het KB van 25 april 2007 roept zelfs de spoedbehandeling in om de controle tijdig te kunnen doorvoeren. Reeds in **2008** zal de databank tweede pijler de nodige gegevens aan de fiscus moeten kunnen verschaffen om (vooral) de vaste bijdrage regelingen afdoende te kunnen controleren.

⁴⁶ P. LEMMENS, “Oprichting van een gegevensbank ‘Opbouw aanvullende pensioenen’”, *Sociale Wegwijzer*, 2007, nr. 3, p. 4

⁴⁷ Art. 26 §8 WAP

De duur van de opstart wordt geschat op 18 maanden (er wordt nergens gespecificeerd wat de basis van deze schatting is, en welke doelstellingen op dat moment in ontwikkeling moeten zijn). Theoretisch berekend, op basis van de afkondigingsdatum van het KB, kan de fiscus in 2008 starten met de controle via de databank (april 2007 + 18 maanden = oktober 2008). De daartoe verplichte partijen dienen hun gegevens ten laatste op 30 juni mee te delen, met de mogelijkheid te corrigeren tot 31 december.

Dat impliceert dat de beheerder, SIGeDIS, naast de database ook de procedures en mogelijkheden voor correcties moet ontwikkelen tegen die deadline.

Gelukkig is de fiscale controle langs de database een **mogelijkheid**, en niet de enige optie voor de fiscus om de naleving van de 80%-grens te verifiëren.

3.2.3. De beleidsvoorbereidende doelstelling

Sommigen wijzen op het bestaan van een vijfde doelstelling⁴⁸, met name het gebruik van de gegevens voor historische, statistische of wetenschappelijke en voor beleidsvoorbereidende doeleinden. Dit lijkt me eerder een bijkomstigheid van het verzamelen van gegevens, en niet echt een doel van de database tweede pijler.

Niet alle gegevens zijn verplicht over te dragen: deze die enkel in het kader van de overdracht van de informatieplicht naar SIGeDIS nodig zijn, dienen enkel overgedragen te worden indien de inrichter of pensioeninstelling deze informatieplicht overdraagt naar SIGeDIS.

Bijgevolg zijn niet noodzakelijk alle gegevens voorhanden voor de uit te voeren onderzoeken. Ook de vraag in welke mate vrij beschikt kan worden over gegevens in de databank voor beleidsvoorbereidende onderzoeken, is onbeantwoord gebleven. Noch in de programmawet van 2006, noch in de Memorie van Toelichting zijn hieraan limieten gesteld⁴⁹.

Het aanleveren van anonieme data zou echter technisch gesproken geen probleem mogen zijn.

3.2.4. De 8,86% controle: een extra doelstelling

De controle door de RSZ en de RSZPPO⁵⁰ van de inhouding van 8,86% op bepaalde door de werkgevers betaalde bijdragen, kan momenteel niet automatisch verlopen. De bijdrage basis is niet gekend, en een foutieve aangifte door de werkgever kan enkel via een inspectie ter plaatse ontdekt worden.

⁴⁸ Zo bijvoorbeeld het advies 6 de dato 12 februari 2007 van de Commissie voor het Vrij Aanvullend Pensioen voor Zelfstandigen, betreffende de oprichting van een gegevensbank “opbouw aanvullende pensioenen” (dit in tegenstelling tot de Commissie Aanvullende Pensioenen, die in advies 19 slechts 4 doelstellingen ziet); BVPI Jaarverslag 2007 (http://www.pensionfunds.be/downloads/Publication/Jaarverslag_BVPI_2007.pdf); Assuralia, Verslag besprekingen werkgroep “Kruispuntbank”, 19/02/2008.

Sommigen splitsen het op naar 6 doeleinden, waarbij de beleidsvormende maatregelen nog worden afgesplitst van statistische of wetenschappelijke doeleinden.

⁴⁹ Commissie Aanvullend Pensioen Zelfstandigen, Advies 6, 12 februari 2007

⁵⁰ Rijksdienst voor sociale zekerheid van de provinciale en plaatselijke overheidsdiensten, <http://www.rszipo.fgov.be/>

De gegevensbank “Opbouw aanvullende pensioenen” bevat echter voldoende gegevens om deze controle volledig te automatiseren! De werkgevers moeten hun stortingen kenbaar maken om recht te hebben op fiscale aftrek. Deze stortingen vormen de bijdragebasis voor de inhouding van de bijzondere bijdrage.

De meeste, zometert alle, verzekeraars, makelaars en consultants wijzen hun inrichters op hun verplichtingen, met vaak de expliciete vraag de aangifte goed te controleren.⁵¹

3.2.5. Het belang van de doelstellingen

De volgorde van opsomming van de doelstellingen heeft in deze geen waarde. De wetgever beschouwt ze allen als gelijkwaardig. Van belang is dat de doelstellingen gedefinieerd zijn. De nummers gebruikt voor de opsomming van de doelstellingen in de Programmawet houden geen waarde-oordeel in. De klemtoon lijkt nochtans te verschuiven.

3.2.5.1. De focus in de Memorie van Toelichting bij de Wet van 27 december 2006

Eerst en vooral, zo stelt de Memorie van Toelichting bij de Wet van 27 december 2006⁵², komt de database er om de 80% regel te kunnen controleren.

Daarnaast kan de CBFA de database gebruiken om de structuur van de aanvullende pensioenplannen beter te analyseren, met het oog op het vereenvoudigen van de controles die dit orgaan verricht.

Verder kan de database dienen om een hiaat in de kennis op te vullen. Daar waar het pensioenkadaster inzicht kan geven in de uitbetaling, zal het deze database zijn die een beeld geeft van de opbouw van pensioenen. Het analyseren en projecteren van deze gegevens zal het de wetgever makkelijker maken de tweede pijler beleidsmatig beter uit te bouwen.

Tenslotte, als laatste element in de opsomming, kunnen de pensioeninstellingen eenvoudiger aan hun informatieverplichtingen voldoen, in de mate dat ze deze overdragen aan de beheersinstelling van de gegevensbank.

3.2.5.2. De focus bij de Commissie Aanvullende Pensioenen

De Commissie Aanvullende Pensioenen stelde enige maanden later dat de oorspronkelijke doelstelling het informeren van de aangeslotene was over de opbouw van zijn pensioen. De opdracht is echter stelselmatig gegroeid⁵³.

In het kader van de informatieverplichting dienen een hoop gegevens naar de databank tweede pijler overgebracht te worden, met name alles noodzakelijk in het kader van artikel 26 en 26 bis⁵⁴.

⁵¹ Ten exemplarische titel: AG Fortis, Vivium, Delta Lloyd Life,... L. VEREYCKEN, „Pensioendatabank operationeel in 2011“, *Life & Benefits*, 2010, nr. 8, p. 4

⁵² M.v.T. bij het Wetsontwerp van de Programmawet, Stukken Kamer, 51-2773/001, p. 185

⁵³ Commissie Aanvullende Pensioenen, Advies 19 d.d. 13 februari 2007

⁵⁴ Na het invoegen van artikel 26ter door de Programmawet van 27 december 2006 (B.S., 28 december 2006) besloot de wetgever om artikel 26 te coördineren. Deze opdracht werd volbracht in de Programmawet van

De "Commissie voor Aanvullende Pensioenen" is een adviesorgaan ingesteld met als opdracht advies te verstrekken over de besluiten die in uitvoering van de WAP worden genomen en overleg te plegen omtrent alle vragen inzake de toepassing van deze wet en zijn uitvoeringsbesluiten die haar door de bevoegde ministers, de Raad voor Aanvullende Pensioenen of door de CBFA worden voorgelegd. Het is geen wetgevend orgaan.

3.2.5.3. Verslag aan de Koning bij het KB van 25 april 2007

Met het KB van 25 april 2007, verschuift de wetgever de klemtoon : in het Verslag aan de Koning ⁵⁵ is de eerste doelstelling de controle door de CBFA op de conformiteit van aanvullende pensioenplannen aan de WAP(Z) en de uitvoeringsbesluiten.

In tweede instantie kan de FOD Financiën de 80% regel controleren en tenslotte kunnen een aantal informatieverplichtingen naar SIGeDIS doorgeschoven worden, zoals de pensioenfiche.

Tenslotte kan de database ook voor beleidsdoeleinden of wetenschappelijk onderzoek gebruikt worden.

Het KB, dat de lijst van gegevens opsomt, schept ook klaarheid in de controles die we van de CBFA mogen verwachten. Dit omvat onder andere het onderzoek naar een ongeoorloofd onderscheid (een discriminatie toets).

3.3. Wie mag de gegevens in de databank gebruiken?

3.3.1. CBFA

De eerste twee doelstellingen, controle van de WAP en de WAPZ, machtigt de CBFA of door hen gemachtigde instellingen om de gegevens nodig voor de controle te gebruiken. Omgekeerd betekent dit dat de CBFA moet doorgeven welke gegevens ze juist nodig heeft, rekening houdend met gegevens die elders reeds beschikbaar zijn. De CBFA zal ook moeten afwegen of controle van bepaalde informatieverplichtingen langs de databank de meest aangewezen manier is ⁵⁶.

3.3.2. FOD Financiën

Voor wat betreft de controle van de 80%-regel, de derde doelinstelling, is het de FOD Financiën die gegevens mag gebruiken. Over de controle op deze regel heerst nogal wat onduidelijkheid, ondermeer door de complexiteit van de controle.

De **te bereiken doelen** kunnen eenvoudig getoetst worden: is het bedrag op eindleeftijd te hoog? Voor de **verworven bijdragen** loont het te wijzen naar het advies 18 van de

27 april 2007 (B.S., 8 mei 2007). De Memorie van Toelichting meldt dat met deze coördinatie meer klaarheid is gebracht in artikel 26 van de WAP: de voorheen bestaande artikelen 26, 26 *bis* en 26 *ter* regelden dezelfde kwestie maar telkens met andere middelen van informatieverstrekking. Verder was gebleken dat niet alle parameters dienstig aan de controle op de 80% regel eenvormig te wijzigen waren. De coördinatie loste dat op door te bepalen dat de parameters in de wet staan, maar dat de Koning bijkomende parameters kan bepalen.

⁵⁵ B.S., 22 juni 2006, 2^e editie, p. 31907

⁵⁶ Commissie voor Aanvullende Pensioenen, Advies 19

Commissie voor Aanvullende Pensioenen, waar een nieuwe berekeningswijze van de 80% regel enkel de verworven reserve, de premie op jaarbasis en de eindleeftijd als gegeven verlangt.

3.3.3. SIGeDIS

De vierde doelstelling geeft SIGeDIS toegang tot de gegevens. Ondanks het feit dat de database alle gegevens verzamelt, van alle daartoe verplichte instellingen, voor de berekening van de 80%-grens en de sociaalrechtelijke controle, zal SIGeDIS normaliter enkel toegang krijgen tot de gegevens die het zelf in het kader van beheersovereenkomsten gesloten met instellingen in het kader van de overdracht van de informatieverplichting, nodig heeft. De “toegang” moet hier duidelijk van het “beheer” afgescheiden worden.

3.3.4. RSZ en RSZPPO

Om de stortingen van de werkgevers te kunnen controleren, moeten de RSZ en de RSZPPO minstens kunnen beschikken over de gestorte bedragen per werkgever.

Inschakeling in de Kruispuntbank Sociale Zekerheid?

3.3.5. Derden

Voor historische, statistische of wetenschappelijke doeleinden, evenals voor beleidsvoorbereidende doeleinden mag de databank aangesproken worden. Deze studies gebeuren doorgaans op geanonimiseerde data, waardoor het onmogelijk wordt personen individueel te identificeren.

Het proportionaliteitsbeginsel uit de privacywetgeving speelt een belangrijke rol. Het betreft *in casu* persoonlijke en gevoelige informatie die enkel toegankelijk is in de mate dat het nodig is toegang ertoe te hebben. Het definiëren van de wettelijke missies is niet voldoende om toegang te verkrijgen, er zal telkens een machtiging gevraagd moeten worden.

Voor wat betreft het opvragen van gegevens uit de databank door andere instellingen uit het KSZ-netwerk, in de mate dat SIGeDIS deel uitmaakt van dit netwerk, zal steeds een machtiging verkregen moet worden van het Sectoraal Comité van de Sociale Zekerheid. Hiertoe dient steeds een finaliteit voor het opvragen van betreffende elementen opgegeven te worden. Verder moet ook de privacycommissie akkoord gaan met het opvragen van betreffende gegevens, lettend op de nodige proportionaliteit (is het gegeven nuttig ten opzichte van de beoogde finaliteit?).

3.4. Zijn de gegevens statisch eens opgenomen?

3.4.1. Wetgevend kader

“De gegevens meegedeeld aan de gegevensbank gelden van rechtswege als bewijs lastens de inrichter, de pensioeninstelling of de solidariteitsinstelling die ze heeft meegedeeld, voor zover deze daar de authentieke bron van is of handelt in opdracht van de authentieke bron.

De Koning bepaalt de gevallen waarin, de termijnen waarbinnen en de modaliteiten volgens dewelke de gegevens in de gegevensbank kunnen worden gewijzigd.”

Art. 306, §3 Programmawet

Gegevens die als bewijs gelden kunnen niet zomaar gewijzigd worden, bij KB zullen de gevallen en termijnen waarbinnen de mogelijkheid bestaat verder gespecificeerd worden. Ook de manier waarop, zal het onderwerp zijn van een later KB. Assuralia wees op het ontbreken van een definitie van de term “authentieke bron”. Deze terechte opmerking zal vermoedelijk via wetgevende weg een oplossing krijgen.

Bijgevolg groeit het belang van de pensioenfiche. Deze fiche dient de rechten weer te geven zoals deze in het pensioenreglement bepaald zijn. Door de bijzondere bewijskracht verleend aan de gegevens in de databank, telt de pensioenfiche, opgesteld op basis van gegevens in de databank, van rechtswege als bewijs⁵⁷.

In de Memorie van Toelichting merkt de wetgever terecht op dat “*onduidelijkheid over de wijzigbaarheid van de gegevens enkel maar rechtsonzekerheid en een verstoring van het rechtsverkeer tot gevolg hebben*”⁵⁸.

Mogelijk daarop reagerend, wijst de Commissie Aanvullende Pensioenen in zijn advies 19 reeds op problemen die kunnen ontstaan door een al te stringente regelgeving⁵⁹. Niet alleen moet het mogelijk zijn materiële fouten te corrigeren (verzekeraars krijgen de lonen van de werknemers door van de bedrijven, ook daar kunnen fouten insluipen), maar ook fouten ontstaan door wijzigingen in bijvoorbeeld het Paritair Comité noden (soms) tot correcties.

Het KB van 25 april 2007 bepaalt dat ten laatste op **30 juni** van elk jaar de gegevens betreffende het vorig kalenderjaar meegedeeld moeten worden. Wijzigingen kunnen nog tot 31 december van dat jaar. Nadien kunnen gegevens enkel gewijzigd worden mits tegenbewijs en volgens door SIGeDIS te bepalen procedures.

“Ten laatste op 30 juni van elk jaar dienen de gegevens betreffende het vorige kalenderjaar te worden meegedeeld. Eventuele wijzigingen van gegevens die op basis van het eerste lid werden meegedeeld, kunnen nog uiterlijk tot 31 december van datzelfde jaar worden meegedeeld.

Na deze datum kunnen de verstrekte gegevens enkel nog gewijzigd worden mits het leveren van het tegenbewijs en overeenkomstig de procedure die hiervoor door de beheerder van de gegevensbank wordt opgesteld.”

Art. 7 KB 25 april 2007

3.5. En de privacy van deze gegevens?

Inzake privacy wordt naar andere wetgeving verwezen, met name naar de artikelen 14 en 15 van de Wet van 15 januari 1990 betreffende de kruispuntbank van de sociale zekerheid.

⁵⁷ M.v.T. bij het Wetsontwerp van de Programmawet, Stukken Kamer, 51-2773/001, p. 188

⁵⁸ M.v.T. bij het Wetsontwerp van de Programmawet, Stukken Kamer, 51-2773/001, p. 188

⁵⁹ Letterlijk: “*In praktijk blijkt immers dat gegevens soms laatstijdig nog worden veranderd nadat de communicatie (of in sommige gevallen zelfs de uitkering) al voltrokken is (vb. verandering van paritair comité). De (rechts)personen die deze gegevens al hebben gecommuniceerd aan de pensioendatabank zouden hiervoor niet aansprakelijk kunnen worden gesteld. Als dit door dit artikel toch het geval zou zijn, zou dit artikel in elk geval moeten aangepast worden.*

Bovendien is de Commissie van oordeel dat het mogelijk moet zijn om fouten te corrigeren. Te dien einde moet in een voldoende lange regularisatietermijn voorzien worden (voornamelijk omwille van de sectoren). Indien er een objectieve rechtvaardigingsgrond aanwezig is, bij voorbeeld gerechtelijke beslissing, wijziging van paritair comité, ... zou het bewijs van het tegendeel moeten kunnen worden aangeleverd.”

Het Verslag aan de Koning bij het KB van 25 april 2007 meldt dat bij het verzamelen van de gegevens opgesomd in artikel 3 zal rekening gehouden worden met de wet van 8 december 1992 betreffende de bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens.

In het kader van dit artikel ga ik hier niet verder op in, bovendien sprak de Commissie voor de Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer zich positief uit tegenover het KB van 25 april 2007 ⁶⁰.

Eerder al liet ook toenmalig Minister van Leefmilieu en Pensioenen Tobback merken dat de privacy niet uit het oog zou verloren worden. Op een vraag van Mevrouw de Schamphelaere in verband met garanties betreffende de verzekering van de privacy bij de voorgestelde informatieverwerking en automatisering, een gigantische operatie met veel praktische implicaties inzake samenwerking en het samenbrengen van de informatiestromen, antwoordde hij dat de privacy zeker gegarandeerd wordt, in de eerste plaats doordat de gegevensstroom via de kruispuntbank van de Sociale zekerheid loopt, waardoor dezelfde garanties gelden als voor deze kruispuntbank. Bovendien, verzekerde hij, is het de bedoeling om de toegang mogelijk te maken met behulp van de elektronische identiteitskaart ⁶¹.

Het spreekt voor zich dat de toegang tot de gegevens in de database uitermate strikt afgelijnd zal zijn.

3.6. Wie draagt zorg voor de databank?

3.6.1. SIGeDIS

De gegevensbank wordt beheerd door SIGeDIS (Sociale Individuele Gegevens – Données Individuelles Sociales), een vzw opgericht overeenkomstig artikel 12 van het KB 12 juni 2006 ⁶².

Het KB van 12 juni 2006 legt regels op om te komen tot een automatisering van de opmaak van pensioenramingen. Op termijn moet elke sociaal verzekerde, als hij dat wenst, ongeacht zijn loopbaan, een pensioenraming kunnen krijgen ⁶³.

“§ 1. Met het oog op de uitvoering van de verplichtingen en de taken bedoeld in dit besluit kunnen de instellingen van sociale zekerheid bedoeld in artikel 1 en in artikel 2, eerste lid, 2°, a), van de wet van 15 januari 1990 houdende oprichting en organisatie van een Kruispuntbank van de sociale zekerheid en, voor zover het toepassingsgebied van dit besluit met toepassing van artikel 1, § 2 tot hen werd uitgebreid, de andere instellingen die een wettelijke pensioenregeling beheren, zich verenigen in één of meerdere verenigingen voor het realiseren van de bij dit besluit bedoelde opdrachten en voor het beheer van informatiesystemen die nuttig zijn voor het ondersteunen van die opdrachten.

⁶⁰ Advies nr. 14 / 2007 van 11 april 2007

⁶¹ <http://www.senaat.be>, nr. 3-1986/5, Verslag namens de Commissie voor de Sociale Aangelegenheden uitgebracht door mevrouw Geerts

⁶² Koninklijk besluit van 16 juni 2006 tot uitvoering van Titel III, hoofdstuk II van de wet van 23 december 2005 betreffende het generatiepact, *B.S.*, 22 juni 2006

⁶³ Verslag aan de Koning van het KB 12 juni 2006, *B.S.*, 22 juni 2006

§ 2. Een met toepassing van § 1 tot stand gebrachte vereniging kan slechts de vorm aannemen van een vereniging zonder winstoogmerk zoals bedoeld in de wet van 27 juni 1921 betreffende de verenigingen zonder winstoogmerk, de internationale verenigingen zonder winstoogmerk en de stichtingen.

§ 3. De leden van een met toepassing van § 1 tot stand gebrachte vereniging kunnen aan de vereniging opdrachten toevertrouwen op het gebied van onder meer :

- communicatie en informatieverstrekking;
- informatiebeheer;
- informatieveiligheid.

§ 4. De leden van een met toepassing van § 1 tot stand gebrachte vereniging zijn gehouden tot het betalen van de kosten van de vereniging in de mate dat zij een beroep doen op haar diensten."

Art. 12, KB 12 juni 2006

De Pensioendienst voor de Overheidssector en de Rijksdienst voor Pensioenen hebben, samen met de Kruispuntbank, de RSZ en de FOD Sociale Zekerheid, het initiatief genomen tot de oprichting van de vzw SIGeDIS. Deze vzw zal, wat de werknemersregeling betreft, de taak overnemen van de vzw CIMIRE en zal op termijn ook het beheer van de loopbaangegevens van de publieke sector verzekeren.

"De gegevensbank " Opbouw aanvullende pensioenen " wordt beheerd door de vzw SIGeDIS, opgericht overeenkomstig artikel 12 van het koninklijk besluit van 12 juni 2006 tot uitvoering van Titel III, hoofdstuk II, van de wet van 23 december 2005 betreffende het generatiepact."

Art. 306 §5 Programmawet

SIGeDIS legde haar statuten neer op 20 april 2006 op de griffie te Brussel. Ze werden gepubliceerd als bijlage bij het Belgisch Staatsblad van 2 mei 2006. De doelen van de vzw zijn omschreven als volgt:

- zorgen voor de implementatie van de uitvoeringsmaatregelen genomen in het kader van artikel 8 van het Generatiepact met betrekking tot de wettelijke pensioenregelingen; en
- proactief meewerken aan de ontwikkeling van de verschillende aspecten van de modernisering van de Sociale Zekerheid om de leefbaarheid van de wettelijke pensioenen te verzekeren; en
- elke andere opdracht uitvoeren die door de raad van bestuur of algemene vergadering is goedgekeurd en waarvoor een samenwerking tussen leden aangewezen is; en
- statistische studies maken van de gegevens die de vzw beheert uit eigen beweging of op vraag van de Minister van Tewerkstelling, de Nationale Arbeidsraad, de Centrale Raad voor het bedrijfsleven of één of meerdere leden; en
- het beheer van de individuele rekening van werknemers overnemen en verbeteren.

De eerste missie van deze vzw is het aanmaken van een beheersysteem voor de gegevens van de beroepsloopbaan van werknemers.

Op die manier zullen loopbaandatabanken tot stand komen die niet alleen de hoger vermelde informatieverstrekking naar de sociaal verzekerden zal mogelijk maken, maar die ook een aanzienlijke vereenvoudiging van het beheer en de behandeling van de pensioenberekeningen en de pensioendossiers tot gevolg zal hebben.

Ondertussen wordt ook onderzocht of bepaalde gemeenschappelijke communicatie-inspanningen (brochures, permanenties, beurzen, enz.) bij SIGeDIS kunnen worden ondergebracht, wat zou betekenen dat SIGeDIS ook kan uitgroeien tot een gemeenschappelijk communicatieplatform⁶⁴.

De Nationale Arbeidsraad merkte op⁶⁵ dat de sociale partners niet afdoende vertegenwoordigd zijn in het beheer van SIGeDIS. Om aan die opmerking tegemoet te komen, wordt een paritaire stuurgroep in de schoot van SIGeDIS opgericht.

SIGeDIS is enkel een gegevensbeheerder, zonder verantwoordelijkheid naar inhoud of communicatie toe. Wel moet SIGeDIS het beheer van de data waarnemen, wat sowieso een zekere controle op de vorm en inhoud impliceert. SIGeDIS gaat met andere woorden nagaan of de geleverde gegevens typologisch juist (staat er een bedrag waar er een bedrag moet staan) en volledig (zijn alle verplichte velden ingevuld?) zijn⁶⁶.

Naar de sociaal verzekerde of burger toe moet SIGeDIS zelfs verborgen blijven⁶⁷. Het zijn de instanties van de KSZ die bepalen welke gegevens moeten worden overgemaakt en volgens welke modaliteiten deze overdracht dient te geschieden⁶⁸.

3.6.2. Partners

3.6.2.1. Smals

Ook op de diensten van Smals, hofleverancier van de KSZ, wordt beroep gedaan. De “Prioriteitenlijst 2009 betreffende de diensten van de KSZ”⁶⁹ van 5 november 2008 bevat op punt 64 voor SIGeDIS:

Benaming en beschrijving van het project :

Opbouw databank aanvullende pensioenen

Ontwikkeling van een databank met betrekking tot de tweedepijlerpensioenen teneinde de sociale en fiscale controle te verbeteren en SIGeDIS toe te laten de informatieverplichtingen aan de aangeslotenen uit te voeren.

Daarnaast kan de databank ook aangewend worden voor historische, statistische, wetenschappelijke of beleidsdoelinden .

⁶⁴ Algemene Beleidsnota van de Minister van Leefmilieu en Pensioenen, Stukken Kamer, 51 2706/026, p.5 van 23 november 2006; De nota verwijst overigens verkeerdelijk naar SIGeDIS vzw als “Deze databank”, SIGeDIS is de beheerder, niet de databank zelf.

⁶⁵ Nationale Arbeidsraad, “Uitvoering van het Generatiepactwet: Informatieverstrekking over pensioenen”, advies nr. 1.621, p. 9 e.v.

⁶⁶ Het feit dat SIGeDIS geen controlerend orgaan is, wordt door SIGeDIS telkens benadrukt en herhaald. Helaas blijkt niet iedereen er evenveel geloof aan te hechten:

- “SIGeDIS : een nieuw onbekend controle orgaan?”,
<http://www.cobofisk.be/nl/NieuwsDetail.asp?Id=77> [publicatiedatum: 22/11/2010; laatst geraadpleegd: 11/01/2011];
- “SIGeDIS’ controleert binnenkort de 80%-regel...”,
http://ondernemingsdatabank.indicator.be/article.php?nlid=VLTABTAR_EU170408 [publicatie: 02/12/2010; laatst geraadpleegd: 11/01/2011]

⁶⁷ Nationale Arbeidsraad, “Uitvoering van het Generatiepactwet: Informatieverstrekking over pensioenen”, advies nr. 1.621, p. 9 e.v.

⁶⁸ Y. STEVENS, “Actualia inzake wettelijke en aanvullende pensioenen”, Themis “Socialezekerheidsrecht”, academiejaar 2007-2008, p. 44

⁶⁹ http://www.ksz-bcss.fgov.be/documentation/nl/organisation/Prioriteiten_2009.pdf, laatst bezocht op 2 januari 2009

Andere betrokken instellingen :

- *CBFA*
- *FOD Financiën*
- *BVPI*
- *Assuralia*
- *SIGeDIS*
- *KSZ*

Gevraagde planning :

- *Haalbaarheidsstudie: 1ste trimester 2009*
- *Analyse: 2009*
- *Test: 2009-2010*
- *Productie: eind 2010*

Met deze planning worden alvast de door de wet opgelegde doelen gehaald.

4. Opmerkingen en kanttekeningen

4.1. De overdracht van de informatieverplichting

4.1.1. Algemeen

De WAP staat toe dat inrichters of pensioeninstellingen hun informatieverplichting overdragen aan SIGeDIS. De WAPZ bevat een gelijkaardige bepaling in art. 48 §5.

“De inrichter of de pensioeninstelling kan voor een deel of het geheel van de pensioenregelingen die zij beheert, worden ontheven van de uitvoering van de verplichtingen opgelegd in dit artikel voor zover de vzw SIGeDIS, opgericht overeenkomstig artikel 12 van het koninklijk besluit van 12 juni 2006 tot uitvoering van Titel III, hoofdstuk II, van de wet van 23 december 2005 betreffende het generatiepact, zich er op grond van een overeenkomst met de inrichter of de pensioeninstelling toe verbindt om de uitvoering van die verplichtingen over te nemen.”

Art. 26 §10 WAP

Het betreft hier een lastgevingsovereenkomst, waardoor de artikelen 1984 en volgende onder Titel XIII, “Lastgeving”, van het Burgerlijk Wetboek van toepassing zijn. Het uitvoeren van de informatieplicht behelst de productie van de documenten waarop de gegevens vermeld staan. Het kan geen aanneming van werk zijn, daar in se niets geproduceerd wordt: het papier was er al. Verder is de waarde van de intellectuele arbeid achter de creatie van de gedrukte documenten veel groter dan de waarde van het papier. Ik ga hier in dit kader niet dieper op in.

Indien de pensioeninstelling een IBP is, moet tevens rekening gehouden worden met de wetgeving op deze instellingen, zoals hieronder uiteengezet.

4.1.2. IBP – SIGeDIS

De IBP-wet⁷⁰ schiep een kader waarbinnen de pensioenfondsen en pensioenkassen een veiliger vehikel werden voor de opbouw van aanvullende pensioenvoorzieningen. De IBP-wet is van toepassing op “een instelling, ongeacht de rechtsvorm, die opgericht is met als doel arbeidsgerelateerde pensioenuitkeringen te verstrekken”. Dit zijn de pensioenfondsen en de pensioenkassen.

Indien een IBP beslist een overeenkomst te sluiten met SIGeDIS in het kader van artikel 26 §10 van de WAP, dan dient, mijns inziens, dit als een “uitbesteding” gezien te worden. De IBP-wet stelt dienaangaande:

“De instelling voor bedrijfspensioenvoorziening mag het voor haar eigen rekening uitoefenen van één of meer van haar werkzaamheden op grond van een lastgevings- of een aannemingsovereenkomst aan een derde toevertrouwen.

De instelling is verantwoordelijk voor de keuze van en het toezicht op de werkzaamheden van de externe dienstverleners waarop het een beroep doet. Het ziet er in het bijzonder op toe dat deze externe dienstverleners over de gewenste beroepsqualificaties en ervaring beschikken.

⁷⁰ Wet van 27 oktober 2006 betreffende het toezicht op de instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening, B.S., 10 november 2006; verder “IBP-wet”

Het beroep op externe dienstverleners vermindert op geen enkele wijze de verantwoordelijkheid van de instelling noch van zijn organen.

Het beroep op externe dienstverleners mag de uitoefening van een passend toezicht op de instelling niet belemmeren.”

Art. 78 IBP-wet

De Circulaire WIBP⁷¹ van de CBFA spreekt in Principe nr. 7 over uitbesteding “*wanneer een IBP het voor eigen rekening uitoefenen van een of meer van de werkzaamheden die een betekenisvolle invloed hebben op haar werking, op grond van een lastgevings- of een aannemingsovereenkomst toevertrouwt aan een derde*”.

De uitvoering van de wettelijke informatieverplichting is mijns inziens een werkzaamheid met een betekenisvolle invloed op de werking. De Circulaire zelf spreekt in Principe nr. 11 over “Externe informatie”, met een uitdrukkelijke verwijzing naar “*de wettelijke verplichtingen die voortvloeien uit de sociale en arbeidswetgeving die van toepassing is op de pensioenregelingen die door de IBP worden beheerd*”.

Op de IBP's die de verplichtingen uit artikel 26 van de WAP willen overdragen naar SIGeDIS, rust dus tevens de verplichting een uitbestedingbeleid uit te werken, en de uitvoering ervan te controleren. Verder blijven de uitvoerende organen van de IBP aansprakelijk voor de informatieverplichtingen uit de wet.

4.2. Specificiteit van gegevens

4.2.1. Het verzamelen van de gegevens

Een aantal delegaties stellen zich ernstige vragen bij de haalbaarheid van het ganse project in het eerder aangehaalde advies 19 van de Commissie Aanvullende Pensioenen. Mijns inziens wel op basis van de verkeerde premissen: het aantal gegevens in de databank, een punt waar de delegaties over struikelen, doet er niet zo heel veel toe. Eens de structuur van de databank bestaat, is het slechts een kwestie van vullen.

Toch blijft het aanmaken en opvullen van een gegevensbank “opbouw aanvullende pensioenen” een zeer omvangrijk en ingewikkeld project, zowel wat de gegevensverzameling en de informaticatoepassingen die daarmee gepaard gaan betreft, als wat het aantal actoren betreft die bij het project betrokken zijn⁷².

Het opmaken van de database zelf, is een uiterst ambitieuze taak. De uiteenlopende doelstellingen (verleden (FOD Financiën), heden (CBFA – art. 26 WAP) en toekomst (beleid)) nopen tot een gedifferentieerde aanpak. Helaas zal de realisatie tegen de krappe deadline (in 2008 wenst de fiscus de 80% regel al te kunnen controleren door de database) nauwelijks realiseerbaar zijn.

⁷¹ CBFA, Circulaire CPP-2007-2-WIBP- Over het deugdelijk bestuur van de IBP's, 23 mei 2007

⁷² Nationale Arbeidsraad, “Uitvoering van het Generatiepactwet: Informatieverstrekking over pensioenen”, advies nr. 1.621, p. 4

Verder moet zowat alles wat onder “aanvullend pensioen” valt in de database een plaats vinden, telkens vergezeld door een brede waaier aan gegevens. De database moet dus een centrale database worden waarin zowat alle relevante informatie inzake de aanvullende pensioenen van de tweede pijler wordt samengebracht ⁷³.

Ondanks de flexibiliteit en schaalbaarheid van databases, dient men de nodige omzichtigheid in acht te nemen bij het ontwerpen. Mijns inziens is het beter minder gegevens correct op te slaan, dan vice versa. Evenwel moet de ontwerper reeds rekening houden met uitbreidingen in de toekomst, evenals met gegevens uit andere databanken.

Immers, om data elders op te halen, is het nodig te voorzien in afdoende controles van deze “vreemde” data, de nodige systemen om de data effectief te ontvangen maar bovenal de nodige hulpmiddelen om de “vreemde” data aan de gegevensbank te kunnen koppelen. Deze koppeling dient niet enkel rekening te houden met de juiste persoon, maar ook met het juiste moment.

Ik hoop dat de tijdslijn, die op termijn sowieso noodzakelijk is, van in het begin correct wordt geïmplementeerd. De in de databank op te slagen gegevens (loon, werkgever, pensioenreglement,...) zijn immers van nature veranderlijk in de tijd. Het via programmering voorzien van een tijdslijn, laat toe te bepalen op welk moment welke gegevens voor wie geldig waren en zijn. Om projecties en extrapolaties naar de toekomst toe te kunnen maken, is een tijdslijn onontbeerlijk. Om gecorrigeerde data in het verleden te kunnen plaatsen, is een tijdslijn onontbeerlijk. Om een vergelijking tussen jaar N en N-1, N-2,... mogelijk te maken, is een tijdslijn onontbeerlijk.

De facto houdt SIGeDIS in de instructies rekening met de complexiteit. Door gefaseerd te werken in een goed doordachte relationele structuur, moeten toekomstige uitbreidingen van de data mogelijk zijn. Het datamodel heeft voldoende flexibiliteit en identificatoren om bijkomende data correct te kunnen “koppelen” aan de reeds bestaande gegevens.

4.2.2. Pensioentoezegging is niet “benefit”- granulariteit

Ik stel me de vraag of het groeperen van gegevens per “toezegging” wel granulair genoeg is. Indien een pensioentoezegging gefinancierd wordt door gereduceerde contracten onder een oud pensioenreglement, bijdragen in een pensioenfonds vanwege de werkgever en bijdragen aan een groepsverzekering vanwege de werknemer, is het dan voldoende om voor deze toezegging één globale verworven reserve te berekenen?

Quid bij generatiecontracten ⁷⁴ ? Dit probleem zal zich direct stellen naar de pensioeninstelling toe, maar later indirect naar de aangeslotene. Het bestaan van generaties maakt het berekenen van de verworven reserves alleen maar moeilijk, en het nakijken onmogelijk tenzij de gegevens niet alleen per toezegging maar ook naar generatie opgesplitst zijn.

Kortom, het laagste niveau moet minstens initieel bestaan uit de toezegging overlijden, leven en eventuele andere, liefst opgesplitst in een patronale en persoonlijke bijdrage. Het

⁷³ K. TERMOTE, “Met pensioenkadaster meer vat op de tweede pijler”, *Balans*, 2007, p. 569;

⁷⁴ Met “generaties” wordt verwezen naar verschillende minimumrentevoeten: 4.75%, 4.65%, 3.75%, 3.25%

kan niet om alles op niveau van het plan te definiëren: *quid* zo plannen zowel toezeggingen bevatten voor kaders in een *defined benefit*, als voor bedienden in een *defined contribution*? Nadien kunnen de toezeggingen verder uitgediept worden met het oog op generatiecontracten. Ook de CBFA wenst een identificatie op het laagste nuttige niveau.

In de huidige instructies wordt terdege met dit principe rekening gehouden. Het doorgevoerde onderscheid heeft een link met **toezegging, luik en bijdragebron**.

4.2.3. Privacy

In welke mate beschermt men de privacy bij het opbouwen van de databank? In het advies 19 *de dato* 13 februari 2007 wijst de Commissie voor Aanvullende Pensioenen al op het ontbreken van een verwijzing naar de privacy wetgeving in de wet van 27 december 2006 (ook al dient opgemerkt te worden dat de privacywetgeving sowieso van toepassing is, zelfs zonder uitdrukkelijke verwijzing).

De Commissie vraagt ook de FOD Financiën te verduidelijken hoe ze de gegevens eventueel voor betrokkenen beschikbaar wil stellen in het kader van procedures rond overschrijding van de 80%-regel. Het voor de hand liggende antwoord is : “in overeenstemming met de regels inzake motivering van bestuurshandelingen en inzake openbaarheid van bestuur.”

De aflevering van de jaarlijkse pensioenfiches opent theoretisch risico’s op inbreuken op de privacywetgeving. Deze gevaren zijn niet nieuw, noch eigen aan SIGeDIS of de pensioeninstellingen of inrichters die de verantwoordelijkheid niet overdragen aan SIGeDIS, doch aan het gebruikte medium, de post. Helaas heeft nog niet iedereen de mogelijkheid om digitaal ondertekende documenten op een beveiligde manier te ontvangen.

Het is onnodig dit risico uit te vergroten, het is mijns inziens maatschappelijk aanvaard om zelfs gevoelige documenten per post op te sturen en bovenal... is er een valabel alternatief?

Bovenal dient er op gelet te worden dat er geen heksenjacht ontstaat. De door de wetgever opgelijste doeleinden mikken niet op het beperken van rechten en vrijheden, wel op een betere fiscale controle en een betere informatiedoorstroming naar de burger.

4.2.4. De unieke identificatiecode per regeling

Het KB van 25 april 2007 voorziet in de aanmaak van een **unieke identificatiecode** per pensioenregeling. Tenzij er met deze code speciale bedoelingen gemoeid zijn, vraag ik me af waarom deze code een eigen artikel verdient. Elke rij in een databank heeft een unieke code die dient ter identificatie.

Of zou het de bedoeling zijn, zoals enigszins te interpreteren valt uit het Verslag aan de Koning, om eigenschappen van een pensioenregeling **in** een unieke code op te nemen? Dat leidt *linea recta* naar problemen. Pensioenreglementen “leven” onder invloed van de

markt en de wetgeving, een unieke code echter is per definitie statisch. Het opnemen van basiskenmerken in de code lijkt me uitgesloten ⁷⁵.

Verder zijn “eigenschappen” van pensioentoezeggingen uitgebreid en niet zomaar af te lijnen. Wat bij de ene instelling niet gekend is, wordt bij een andere instelling gewetensvol bijgehouden. Zo schorsen sommige pensioeninstellingen de premie pas de eerste van de maand volgend op het feit dat aanleiding geeft tot schorsing, indien dit feit plaats vindt in de laatste drie dagen van een maand. Andere instellingen houden daar geen rekening mee.

Het is mijns inziens veel interessanter aan de hand van de code een aantal parameters, of minstens de “basiskenmerken” van een plan, te kennen **op een bepaalde datum**. Daartoe is een unieke code nodig met een datum, en een volgnummer per plan (eventueel ook nog opgesplitst per pensioeninstelling).

Het opvragen van deze code, gekoppeld aan *credentials* die de toegangsrechten bewijzen, zou dan uit de database de planparameters kunnen halen zoals die op een bepaalde datum geldig zijn. Een opmaak voor deze code zou “aaa bbbbbb yyyyMMdd” kunnen zijn, met “a” als sleutel voor de instelling, “b” het volgnummer van het plan en “yyyyMMdd” de datum.

Zo een uitgangspunt laat toe op een transparante manier over plannen te spreken: de eigenlijke identificatie van de pensioeninstelling en het plan zijn altijd gelijk, enkel de datum verschilt.

Tenslotte belooft het turven van alle pensioenreglementen een werk van bijzonder lange adem te worden, onder meer door de vele wijzigingen die in de loop van de jaren aan de plannen zijn aangebracht. Het extraheren van een set parameters lijkt moeilijk, maar is *in se*, mits in acht name van een beperking tot de kerneigenschappen, zeer snel realiseerbaar.

SIGeDIS liet verstaan dat de unieke code inderdaad een identicator uit de database gaat zijn. In de eerste versie van de instructies wordt de “SIGeDIS-id” opgenomen als een zuivere unieke sleutel, beschikbaar op verschillende niveaus maar steeds in hetzelfde formaat.

Hoe “**pensioenregeling**” moet begrepen worden, is een ander heikel punt. Het is vrijwel onmogelijk om er een heldere, eenduidige definitie van op te stellen. SIGeDIS lost dit galant op door er een containerbegrip van te maken waar verschillende definities en types van toezeggingen onder vallen ⁷⁶. Alle voorzieningen in de tweede pensioenpijler zijn een “regeling”, en het is aan de inrichter om er de juiste interpretatie aan te geven.

⁷⁵ Zowel de rechtsleer als Assuralia gingen hier mijns inziens technisch de mist in. De unieke code is de door de masterdatabase (*in casu* de database in het beheer van SIGeDIS) opgelegde unieke identificatie(nummer) die in de communicatie gebruikt dient te worden. Dit sluit niet uit dat de dataleveranciers hun eigen unieke codes meegeven, het sluit enkel uit dat SIGeDIS moet voorzien in een mapping tussen hun unieke code en de code van de leverancier.

⁷⁶ Voor de volledige lijst: Art. 2 van het KB van 25 april 2007. Het voorstel om regeling open te interpreteren werd einde 2008 geformuleerd door een Technische Werkgroep met deelname van de BVPI, CBFA, SIGeDIS, KSZ en Assuralia.

De interpretatie van de inrichter staat los van de visie van de pensioeninstelling. Deze laatste moet de pensioenregeling inpassen in bestaande technische systemen, en dat noodzaakt soms een andere indeling (of splitsing) van de regeling in specifieke toezeggingen.

4.3. Doorstroming van gegevens

4.3.1. Aanlevering van gegevens

Hoe gaan de ertoe verplichte partijen hun gegevens aanbieden? Het belang van deze vraag mag helemaal niet onderschat worden: gegevens krijgen pas betekenis in de juiste omkadering. Het getal “2000” betekent niets, in een lijst met postcodes is het Antwerpen en in een lijst met brutolonen betekent het “2000 euro”. Dat is een aanzienlijk verschil!

De hamvraag, zoals u kan vermoeden, spitst zich vooral toe op verantwoordelijkheid: wie draagt het risico op een foutieve omzetting van de aangeleverde gegevens naar data in de databank? Voorkomen is beter dan genezen: een eenvormig en doordacht formaat om data in aan te leveren moet het overgrote deel van potentiële problemen kunnen voorkomen.

Voor zover ik kon nagaan, zal er een verplichte structuur zijn. De verantwoordelijkheid voor de omzetting van data ligt dus bij de instellingen en inrichters die de gegevens aanleveren. Zij staan in voor het respecteren van de opgelegde structuur bij de export naar SIGeDIS van de benodigde gegevens uit hun databanken. Zoals de N.A.R. het verwoordde, dient SIGeDIS hier slechts een doorgeefluik van data te zijn.

Luidens de principeverklaring van 7 april 2008 zal SIGeDIS gegevens inwinnen bij de authentieke bron (**principe 1**). Zo gegevens via het netwerk van de sociale zekerheid beschikbaar zijn, worden ze niet gevraagd (**principe 2**).

Het begrip “authentieke bron” wordt echter nergens gedefinieerd, wat Assuralia terecht opmerkte. Mijns inziens zou het hier beter zijn te spreken van de “meest gerede bron”, wat *de facto* zou neerkomen op de pensioeninstelling die het beheer van de pensioentoezegging doet voor de inrichter.

Verder dient, erg vanzelfsprekend, “gegeven” niet gelezen te worden als “begrip”. Dat het loon in het netwerk van de sociale zekerheid niet hetzelfde is als het loon van een pensioenreglement, is niet nieuw. Pas als de betekenis gegeven aan de gegevens identiek is, kan verwezen worden naar het netwerk van de sociale zekerheid. Het verdient aanbeveling hier een strikte interpretatie aan te geven.

Hoe de pensioeninstellingen (en vooral de verzekeraars mijns inziens) de vele parameters, generaties en in het verleden toegepaste kunstgrepen gaan vertalen naar een verplicht dataformaat, is mij niet geheel duidelijk. Het verdient ook in dat opzicht te wijzen op het gemak van XML en internationaal (her)bruikbare basisstructuren. Sowieso zullen verregaande, gedetailleerde en tegelijk flexibele afspraken nodig zijn om de uitwisseling vlot te laten verlopen. Daar SIGeDIS volgens **principe 4** uit de principenota van 7 april 2008 de standaarden van het netwerk van de sociale zekerheid wil respecteren, zal de communicatie praktisch per definitie via XML verlopen.

In dat opzicht is het belangrijk te verwijzen naar reeds bestaande structuren. Internationaal werkt men naarstig aan het uitbouwen van een XML-gebaseerde ⁷⁷ verzameling van standaardstructuren om het uitwisselen van gegevens te vergemakkelijken. Deze, helaas erg hard op Amerikaanse leest geschoeide, lijst van standaarden is vrij beschikbaar, en gebruik ervan wordt aangemoedigd ⁷⁸. De standaarden mikken vooral op de HR-sector, maar er zijn stukken voorzien voor de uitwisseling van “benefits”. De structuren voorzien in lokalisaties, waarbij voor elk land aparte structuren uitgewerkt kunnen worden.

Terzake is er ook een Belgisch initiatief ⁷⁹, toegespitst op overdracht van werknemersinformatie tussen sociale secretariaten. Door geldgebrek loopt het project niet zoals het hoort, en blijft het beperkt naar gebruik toe. In de marge van dit initiatief werkten een aantal partners ook aan een gestandariseerd schema om benefits-gerelateerde gegevens uit te wisselen.

Het past hier even te wijzen op problemen die kunnen ontstaan naar het beheer van in het buitenland beheerde voordelen. Zoals *supra* vermeld, doelt de database op alle aanvullende voordelen van aan de Belgische sociale zekerheid onderworpen actieven, ongeacht de plaats waar deze voordelen beheerd worden.

De “nationaliteit” van de pensioeninstelling doet er niet toe, ook buitenlandse verzekeringsmaatschappijen zijn verplicht informatie door te geven. Het lijkt me niet minder dan logisch om minstens op de internationale standaard te letten bij de opmaak van de structuur die gebruikt dient te worden voor levering van data aan SIGeDIS. Het zal hopelijk leiden tot een vlottere medewerking van de buitenlandse pensioeninstellingen.

De vraag naar het “hoe” zal mijn inziens een zeer pertinente vraag worden. Deze mening deel ik alvast met anderen ⁸⁰. Het oplijsten van de benodigde gegevens door de belanghebbenden is één stap, het werkelijk gestructureerd doorgeven vergt een gecoördineerde en gecontroleerde aanpak in samenspraak met alle betrokken partijen, rekening houdende met technische beperkingen of vraagstukken die deze partijen kunnen tegenkomen.

De CBFA maakte zijn verwachtingen bekend via een niet gedateerd document (mei-juni 2008). Een schier eindeloze lijst van data... nochtans zijn een aantal gegevens opvraagbaar via bijvoorbeeld het netwerk van de sociale zekerheid, en getuigen anderen gewoon van gebrek aan kennis van databases. Zo zijn de adresgegevens van alle betrokken partijen op te halen via de KSZ. Anderzijds is het opnemen van het “aantal aangeslotenen” volkomen redundant: die informatie is voorhanden in de database via een *COUNT()*.

Waar situeert het probleem zich? Me dunkt is de lijst van de CBFA een neerslag van hun huidige manier van werken, eerder dan een visie op de toekomst. Daar waar ik er niet aan

⁷⁷ eXtensible Markup Language: een taal die gegevens markeert en er een betekenis aan geeft;
<http://en.wikipedia.org/wiki/XML>

⁷⁸ <http://www.hr-xml.org>

⁷⁹ <http://www.xmlhrcommunity.org/>

⁸⁰ L. VEREYCKEN, *Aanvullende pensioenen – Fiscaal luik*, documentatie bij het seminarie d.d. 11 oktober 2007 in het EHSAL, slide 74. Vereycken formuleert twee vragen: hoe? en wanneer? Op deze laatste is het antwoord bekend: in 2008. Al zet Vereycken ook daar een pak vraagtekens bij.

twijfel dat de CBFA al deze gegevens wel degelijk gebruikt, is het ook belangrijk om de vraag te durven stellen of deze gegevens nodig zijn, of niet afgeleid kunnen worden.

4.3.2. Controle op de juistheid van gegevens

De pensioeninstelling, inrichter of solidariteitsinstelling is van rechtswege verantwoordelijk voor de juistheid van de gegevens doorgegeven aan de databank. Is deze “verantwoordelijkheid” een lege doos? Hoeveel instellingen of inrichters laten de berekeningen controleren? Hoe kan een instelling of inrichter verantwoordelijk zijn voor iets waar geen vragen bij gesteld worden?

Of, om het anders te stellen: wie gaat de fouten ontdekken? Het is zinloos om iemand verantwoordelijk te stellen voor fouten die praktisch onmogelijk kunnen opgespoord worden. In het kader van controle-opdrachten in 2006, kwam ik tot de droeve constatacie dat maar liefst 20% van de aangeleverde berekende data fout was. En dat er vijf nieuwe gegevensoverdrachten en evenveel herberekeningen nodig waren om tot een aanvaardbare foutenmarge te komen.

Maar wie verricht er dus zulke controles? Om de berekeningen correct na te bootsen, zijn alle, maar dan ook alle planparameters noodzakelijk. Over sommige problemen die kunnen ontstaan, is totaal geen informatie voorhanden (bijvoorbeeld de impact van schorsingen : welke stoppen het betalen van premies? Na een wachtperiode?). Een certificatie zoals SAS 70 zou hieraan deels tegemoet kunnen komen door minstens een aantal controles en procedures vast te leggen en te documenteren.

Het controleren van de gegevens valt niet binnen de opdrachten van SIGeDIS. Op basis van de informatie die door de pensioeninstellingen of de inrichter wordt doorgegeven, zullen een aantal controles naar coherentie en consistentie van de data moeten plaats vinden. Deze zijn noodzakelijk om de gegevens in de databank gezond te houden.

Gezien de bijzondere bewijskracht gegeven aan de data in de databank tweede pijler, is het uiterst belangrijk voor SIGeDIS om enkel deze marginale toetsing uit te voeren, en zeker niet aan de gegevens *an sich* te raken. Het vinden van één fout door SIGeDIS, noodt mijns inziens de inrichter of de pensioeninstellingen tot het leveren van een nieuwe volledige set gegevens.

4.3.3. De termijnen

Wat gaat het resultaat zijn van de in de wetgeving opgelegde termijnen met betrekking tot de doorstroming van gegevens? Is er enig onderzoek verricht naar de verwerking van gegevens door verzekeraars?

Vaak vernieuwen de pensioeninstellingen de lonen van de aangeslotenen slechts eenmaal per jaar ⁸¹. Deze hernieuwing zou nu, in het kader van de gegevensoverdracht, idealiter plaats vinden op 1 juni. Op die manier worden op 30 juni gegevens meegedeeld die allen op hetzelfde moment vernieuwd en herberekend zijn, met de laatste lonen.

⁸¹ Een gelijkaardige opmerking is te vinden in advies 6 d.d. 12 februari 2007 van de Commissie voor het Vrij Aanvullend Pensioen voor Zelfstandigen: “Gezien de evaluatie van de gegevens door de pensioeninstellingen in de praktijk op verschillende tijdstippen gebeurt, lijkt het aangewezen om in dit verband geen specifieke evaluatiedatum op te leggen.”

Pensioeninstellingen kampen soms met een achterstand in de verwerking van de hun aangeleverde gegevens. In het huidige kader, delen de pensioeninstellingen op 30 juni gegevens mee zonder zich zorgen hoeven te maken over de juistheid, daar ze nog minstens 6 maanden tijd hebben de gegevens te verifiëren.

Het is mijns inziens minstens eigenaardig dat de pensioeninstellingen zo lang tijd krijgen om hun gegevens te corrigeren. Wat in een databank zit, zou juist moeten zijn. Veelvuldige aanpassingen vervuilen de gegevens met redundante en foute elementen. Een database is slechts waard wat de gegevens in de database waard zijn. Gedurende maar liefst de helft van het jaar is de waarde... nul. De pensioeninstellingen kunnen immers nog te elfder ure tot de vaststelling komen dat er iets schort, en een correctie naar SIGeDIS verzenden.

Naar de toekomst toe dient hier een mouw aan gepast te worden, hetzij via een aanpassing van het KB, hetzij via afspraken tussen SIGeDIS en de instellingen die data overdragen. Mijns inziens dienen de termijnen voor correcties verkort en de omstandigheden waarin verstrengd te worden, terwijl aan de andere kant aan de instellingen meer tijd moet worden gegeven om de correcte set data samen te stellen.

De verantwoordelijkheid voor een correcte set gegevens ligt bij de pensioeninstelling (ook al heeft deze de mogelijkheid niet de gegevens te controleren). Mijns inziens dienen ze deze verplichting te honoreren door zo correct mogelijke data op te stellen. Daartoe dienen ze wel voldoende tijd te krijgen.

Eens doorgegeven zal de beheerder via spot-checks en een marginale toetsing fouten kunnen vaststellen. Indien fouten gevonden worden, moet de pensioeninstelling deze ten spoedigste corrigeren en nieuwe data doorsturen.

Zoals reeds vermeld valt het buiten de bevoegdheid van SIGeDIS om alle data op hun juistheid te controleren. Een verificatie van coherentie en consistentie, evenals een check op de conformiteit van de aangeleverde gegevens met het vooropgestelde schema, vallen mijns inziens binnen de beheerstaken.

4.3.4. Het belang van timestamping

De Commissie wijst op het belang van een tijdslijn in het meedelen van de verworven prestaties. Deze moeten berekend worden op pensioenleeftijd zoals deze in het pensioenreglement is gedefinieerd. Het spreekt voor zich dat deze pensioenleeftijd ook op de fiche moet komen.

Het is een start, maar mijns inziens is het nodig alle gegevens op een tijdslijn te plaatsen. Het salaris verandert in de tijd, net zoals de samenlevingsvorm, het aantal kinderen, ... elementen die in het kader van de huidige wetgeving noodzakelijk zijn. Het bijhouden van een geschiedenis is onontbeerlijk!!

Zo projecties naar de toekomst toe noodzakelijk zijn/verwacht worden voor beleidsmatige doeleinden, dienen ook de parameters van de plannen gedefinieerd te worden, op een tijdslijn. Ik hoef niet te verduidelijken hoe gruwelijk ingewikkeld dat dat is.

Wat betreft de geschiedenis van gegevens verbonden aan pensioenplannen, is beslist dat de database initieel geen geschiedenis zal bevatten. Het moment waarop de database operationeel is, is het startschot om geschiedenis te beginnen schrijven.

4.3.5. Wijziging van de gegevens

Het KB van 25 april 2007 maakt SIGeDIS verantwoordelijk voor het opstellen van een procedure tot het wijzigen van gegevens.

“Na deze datum kunnen de verstrekte gegevens enkel nog gewijzigd worden mits het leveren van het tegenbewijs en overeenkomstig de procedure die hiervoor door de beheerder van de gegevensbank wordt opgesteld.”

Art. 7 al.2 KB 25 april 2007

Wat vooruitlopend op de feiten, alvast enige opmerkingen. Het loutere feit dat de technische invulling van de wijziging wordt uitbesteed aan de beheerder van de gegevensbank, lijkt me een goede zaak.

Het “wijzigen” van gegevens dient mijns inziens niet letterlijk gelezen te worden als “vervangen in de database”, maar eerder als “corrigeren van de output”. Het overschrijven van, bijvoorbeeld, een loon door een ander loon, wat “wijzigen” is, wist het vorige loon uit alsof het nooit bestaan heeft. Met andere woorden, in de database kan (en moet) een geschiedenis van de wijzigingen worden bijgehouden, terwijl het resultaat voor de buitenwereld de gecorrigeerde gegevens zijn. Dit is des te belangrijker gezien de bewijswaarde toegekend aan de gegevens in de database.

SIGeDIS zelf lijkt zich in deze rol te schikken. Het zogenaamde **derde principe** uit de principeverklaring van 7 april 2008 stelt dat SIGeDIS als beheerder enkel registreert wat anderen meedelen. Bijgevolg bevat de databank geen door SIGeDIS berekende of gegenereerde gegevens, onder voorbehoud van correcties van anomalieën (in overleg met de bron natuurlijk).

Wijzigingen moeten daarom bijgehouden worden door er een “timestamp”, een tijdsbepaling, op te zetten. Zo kan men in een database steeds de meest recente gegevens bekijken, terwijl er toch een zekere geschiedenis bewaard blijft. Technisch behelst het een kleine ingreep, indien gans de database op het principe van een tijdslijn geschraagd wordt.

Het lijkt me logisch om bij alle gegevens te voorzien in een systeem van timestamps en een versienummer.

- Timestamp 1: datum van toevoeging
- Timestamp 2: datum wijziging
- Timestamp 3: datum geldigheid
- Versie: hoogste nummer is de juiste versie

Elke rij waarin een gegeven wijzigt, dient volledig gekopieerd te worden, met aanpassing van de timestamps. Mijns inziens kan zo vermeden worden dat data verloren gaat.

Verder zijn sommige gegevens in een databank niet te wijzigen. Ik verwijs hierbij naar de uitleg *supra* over databases, meer bepaald het stuk over relaties. Wijzig één van beide uiteinden van een relatie, en ze bestaat niet meer.

4.4. De doelstellingen en hun invulling

4.4.1. De doelstellingen

De vier doelstellingen lopen ver uiteen, en zijn, elk op hun deel, enorm veeleisend naar gegevens toe, ook al zullen hier zeker overlappings in bestaan. De klemtoon ligt momenteel op de uitbouw van een betere fiscale controle op de toepassing van de 80%-regel.

Ook andere organisaties, zoals vakbonden, sluiten zich aan bij de roep om een betere fiscale controle. Zo meldt het ABVV dat de gegevensbank essentieel is voor de burgers om kennis te nemen en besef te hebben van hun pensioenrechten. Door de goede werking van de gegevensbank kan de overheid de fiscale fraude, die een smet werpt op het blazoen van de aanvullende pensioenen, efficiënter bestrijden ⁸².

Aan de andere kant wordt er meer en meer wetenschappelijk onderzoek verricht naar de invloed van de vergrijzing op de maatschappij. Naast een sociologisch en bevragsend facet, zouden zulke studies ook een zuiver feitelijk deel moeten bevatten. Door het gebrek aan administratieve databanken over de aanvullende pensioenen, moeten de onderzoekers zich noodgedwongen beperken tot een bevraging van de populatie ⁸³.

4.4.2. De controle taken

Daar waar de fiscus zich beperkt tot de 80%-regel, blijkt uit het Verslag aan de Koning bij het KB 25 april 2007, dat de CBFA elke aanvullende pensioenregeling kan toetsen aan het volledige sociaalrechtelijke luik van de WAP(Z). *In se* komt het erop neer dat elk pensioenreglement op basis van de databank kan gecontroleerd worden.

Verzekeraars hebben vaak duizenden plannen van verschillend pluimage en met verschillende historische ontwikkelingen. Het is mijns inziens niet realistisch om alles te verifiëren, maar het lijkt me wel zinvol te catalogiseren.

Een lijst met ruim honderd parameters op basis waarvan deze controle zal gevoerd worden, zou opgesteld zijn door de CBFA, maar nog niet officieel gemaakt. Ook de fiscus heeft zijn verwachtingen opgesteld. In welke mate dat de interpretatie van begrippen tussen de fiscus en de CBFA gelijk loopt, zullen we ten gepaste tijde kunnen vaststellen.

Inderdaad, de CBFA en de fiscus zijn twee onderscheiden diensten die beide met andere wettelijke bepalingen in het achterhoofd naar de databank gaan kijken. Het is vooralsnog onduidelijk hoe interpretatieproblemen op dit niveau gaan geregeld worden. Mijn advies: werk zo granulaair mogelijk. Het bewerken (optellen, aftrekken,...) van gegevens is veel

⁸² “ABVV-memorandum voor de federale verkiezingen van 10 juni 2007” de dato 3/4/2007, p. 24
<http://www.abvv.be>

⁸³ Bijvoorbeeld L. VANDERLEYDEN, “Het gewicht van de pensioenen. Feiten en percepties.”, Rapport van de Studiedienst van de Vlaamse Regering, 2007/4, p. 25

eenvoudiger dan deze later op te moeten splitsen. Kortom: voorzie de mogelijkheid om de data door te sturen per contract, per generatie, en vergeet ook het onderscheid in de fiscale situatie voor en na 1993 niet.

Mijns inziens verdient het aanbeveling de database op te bouwen los van mogelijke interpretaties van betrokken actoren. Het schema moet een actuariële reflectie zijn van de tweede pijler. Daarna en daarnaast kan via programmatie een specifieke invulling voor de gebruikers gegeven worden.

4.4.3. De toekomst volgens de Commissie Aanvullende Pensioenen

4.4.3.1. Commissie Aanvullende Pensioenen – Advies 29

De Commissie Aanvullende Pensioenen maakte de wetgever attent op problemen met betrekking tot de slapende fondsen en uitbetalingen aan begunstigden. De pensioeninstellingen ondervinden soms aanzienlijke moeilijkheden bij het terugvinden van de begunstigden (werkgever verdwenen, fusie verzekeraar,...), zeker wanneer de begunstigde niet de aangeslotene is.

In de derde pijler werd hier door de oprichting van “Identifin” een mouw aan gepast. Deze organisatie heeft toegang tot het Rijksregister en gaat in naam van een aantal verzekeraars na waar bepaalde personen zich bevinden, en of ze nog in leven zijn.

Een gelijklopend orgaan oprichten voor de tweede pijler zou soelaas brengen, maar de Commissie wijst met veel overtuiging naar de database opbouw aanvullende pensioenen ⁸⁴ :

*“De Commissie beveelt aan om de **opdracht van SIGeDIS te verruimen met de verplichting om, op de normale einddatum van de pensioentoezegging en bij overlijden van de aangeslotene, gegevens uit het Rijksregister door te geven aan de pensioeninstelling.***

De Commissie beveelt aan dat SIGeDIS zou optreden als aanspreekpunt voor een aangeslotene die navraag wenst te doen naar het bestaan van verworven prestaties. Ook notarissen en vrederechters moeten zich bij hun taak van de verdeling van de nalatenschap van de aangeslotene kunnen richten tot SIGeDIS.”

Het advies van de CAP vond een ruime weerklank en steun ⁸⁵. Door politieke perikelen is hier tot op heden (helaas) nog geen gevolg aan gegeven.

4.4.3.2. Commissie Aanvullende Pensioenen – Advies 31

Meer en meer data komt ter beschikking in gestructureerde vorm. SIGeDIS zal via de database opbouw aanvullende pensioenen een schat aan informatie betreffende de tweede pensioenpijler ter beschikking hebben.

De Commissie vraagt de CBFA te onderzoeken in welke mate “*op basis van de bestaande en op die manier reeds ter hare beschikking gestelde gegevens een verslag, eventueel in vereenvoudigde vorm, voor de ondernemingspensioenplannen gepubliceerd kan worden zoals dit reeds bestaat voor de sectorale*

⁸⁴ Advies nr. 29, 10 maart 2009, Commissie Aanvullende Pensioenen

⁸⁵ I. VANHIEL, “ABVV wil snel regeling voor slapende fondsen in de tweede pijler”, *Echo*, 2009/4, p. 2

*pensioenplannen, zodat de betrokkenen en het publiek de evolutie van de gegevens inzake aanvullende pensioenen kunnen opvolgen."*⁸⁶

Naar alle waarschijnlijkheid zal de opdracht van SIGeDIS verder uitgebreid worden. Eens de databank op kruissnelheid is en de gegevens door *data-mining* beschikbaar zijn, komt automatisatie binnen handbereik.

4.5. Mentaliteit en vertrouwen in de wetgever

4.5.1. Verzekeringsondernemingen

In welke mate werken de actoren graag mee aan de realisatie van de doelstellingen? Nog teveel wordt het aanvullend pensioen beschouwt als een fiscaal aantrekkelijke verloning. Het biedt echter zoveel meer : een sociaal voordeel bij het ouder worden⁸⁷.

De sociale voordelen zitten ingegraven in contracten tussen inrichters en pensioeninstellingen. Ik vraag me af of de verzekeraars zitten te wachten op een uitgebreide controle door een toezichthoudende overheid op hun pensioenplannen. Het gebrek aan historische gegevens en het gebruik van verouderde software levert soms resultaten op waar de verzekeraars zelf van verschieten (zoals negatieve reserves in generatiecontracten!).

De pensioeninstellingen staan enerzijds afkerig van de kostprijs en tijd nodig om het project rond de database opbouw aanvullende pensioenen te realiseren. Ze verwijten SIGeDIS dat de voorstellen niet realistisch zijn, en grondige aanpassingen van de backoffice systemen vragen⁸⁸.

Anderzijds zit er een duidelijke positieve evolutie in de visie van de verzekeringsondernemingen. Meer en meer lijkt Assuralia in te zien dat de databank ook voordelen kan bieden. Bijvoorbeeld ten overstaan van de slapers (de niet-actieve aangeslotenen) opent de databank nieuwe mogelijkheden daar de slapers via het rijksregisternummer (of minstens via de database) gevolgd gaan kunnen worden. Begunstigden kunnen op die manier eenvoudig opgespoord worden.

4.5.2. De visie van enkele topambtenaren

Aan de andere kant kunnen we ons de vraag stellen of de overheid wel alle bedoelingen opgesomd heeft in de wetgeving. Links en rechts gaan er stemmen op dat de overheid door het "meten en weten" van de tweede pijler beoogt de eerste pijler, op termijn, af te bouwen. Deze "doelstelling" vindt alleszins geen basis in het wetgevende kader van de databank tweede pijler.

⁸⁶ Advies nr. 31, 6 april 2010, Commissie Aanvullende Pensioenen

⁸⁷ S. PALMANS, H. PEETERS en J. BERGHMAN, "Het pensioenkadaster geeft zijn geheimen bloot", *Life & Benefits*, 2006/1, p. 5

⁸⁸ "2010: jaar van de waarheid voor databank "aanvullende pensioenen"", *AssurInfo*, 2010/1, p. 6; "Zijn de verzekeraars er klaar voor? "Nee, de besprekingen zijn nog niet rond", **fulmineert** Wauthier Robyns. "Wij zijn uiteraard bereid om op regelmatige basis samen te werken en de gegevens op de website eenmaal per jaar te updaten. Maar we willen er wel zeker van zijn dat de gegevens niet gebruikt worden voor andere doeleinden dan die vooropgesteld door dit kadaster van aanvullende pensioenen." (eigen markering; de heer Robyns is communicatieverantwoordelijke van Assuralia), http://netto.tijd.be/geld_en_gezin/pensioen/Al_uw_groepsverzekeringen_online_in_2011-8888465-1769.art [publicatie 05/03/2010; laatst geraadpleegd op 11/01/2011]

Zo doken in het interview met Gabriël Perl dat de Morgen op 19 oktober publiceerde een heel aantal min of meer subtiële indicaties op. Deze topambtenaar, administrateur-generaal van de Rijksdienst voor Pensioenen, stelde ondermeer dat “*Het is nu aan de beleidsmakers om ideologische keuzes te maken en een coherente visie te ontwikkelen voor de drie pensioenpijlers*”, evenals “*Het gaat om het uitwerken van een utopische, politieke visie op de toekomst. Wat is de rol van de eerste, tweede en derde pijler?*”. Hij gaat verder: “*Ik hoor evenwel zeggen: laat ons de tweede pijler ontwikkelen en de eerste pijler beperken tot een soort van basispensioen.*”⁸⁹.

Of de ideeën van Perl op waarheid of een hogere kennis berusten of niet, laat ik in het midden. Als ambtenaar voert hij het door de wetgever uitgestippelde beleid uit. Bovendien kaartte een andere topambtenaar, voormalig kabinetchef van de Minister van Pensioenen en momenteel directeur-generaal van SIGeDIS, recent aan dat “*het beperken van de voordelen van de eerste pijler tot een voor allen aanvaardbaar niveau*” eigenlijk neerkomt op een vergroten van de eerste pijler, daar deze voor veel mensen nog altijd de basis- dan wel de enige bron van pensioenrechten is⁹⁰.

Deze visie wordt onderschreven door het onderzoek van Professor Berghman aangaande het Marcus-effect in de tweede pensioenpijler⁹¹. Uit dit onderzoek blijkt dat het sparen in de tweede en derde pensioenpijler vooral ten goede komt van de personen die uit de eerste pijler reeds een redelijk pensioen halen. Kortom: wie lagere pensioenrechten opbouwt in de eerste pijler, komt er meestal niet aan toe dit te compenseren in de tweede of derde pijler. Andersom heeft wie reeds een aanzienlijk wettelijk pensioen heeft, meestal nog een extraatje in de tweede en de derde pensioenpijler uitstaan.

4.5.3. De Hoge Raad van Financiën

De Hoge Raad van Financiën trekt ook subtiel aan de alarmbel⁹²: “*Een toenemende bezorgdheid over de betaalbaarheid van de pensioenen in de eerste pijler heeft zich onder meer vertaald in een grote belangstelling voor de ontwikkeling van aanvullende pensioenvoorzieningen in de tweede pijler.*”

Deze zorg lijkt normaal in het kader van de zogenaamde “sociale zekerheidsparadox”. Deze paradox stelt dat de veelgehoorde kreet dat de sociale zekerheid onbetaalbaar is, wordt ontkracht door de bedragen die omgaan in de aanvullende sociale zekerheid. Zolang er niet gemeten wordt, blijft het ongeweten of deze paradox wel bestaat.

Met de databank aanvullende pensioenen kan ook gemeten worden of het Mattheüs-effect (de rijken worden rijker en de armen armer) al dan niet meespeelt in de aanvullende pensioenregelingen, en, al naargelang, in welke mate het effect wel degelijk toepassing vindt in de aanvullende pensioenregelingen⁹³.

⁸⁹ “Wettelijk pensioen staat op het spel” en “België mist strategische visie over pensioenen”, interview met Gabriël Perl, Administrateur-generaal van de Rijksdienst voor Pensioenen in *De Morgen*, 19 oktober 2007

⁹⁰ aldus Steven Janssen in Forward, december 2007, p. 22 (www.vbo.be)

⁹¹ Prof. Dr. J. Berghman, “Het Marcus-effect in de tweede pensioenpijler”, voorgesteld op de SwissLife Pensioendag 2007, 8 november 2007 en herhaald in het “Jaarlijks verslag – Studiecommissie voor de vergrijzing”, juni 2008 van de Hoge Raad van Financiën, p. X

⁹² Hoge Raad van Financiën, “Jaarlijks verslag - Studiecommissie voor de vergrijzing”, juni 2007, p. 87

⁹³ Y. STEVENS, “Het generatiepact en de toekomst van de 2e pijler”, slotles Belgian Pension Academy van de Belgische Vereniging van Pensioeninstellingen, 15 januari 2001; Y. STEVENS, “Actualia inzake wettelijke en aanvullende pensioenen”, Themis “Socialezekerheidsrecht”, academiejaar 2007-2008, p. 52

Voorlopig is er alleszins niets dat wijst op bijbedoelingen vanwege de wetgever. De doeleinden van de databank tweede pijler staan tot nader order opgesomd in de wet.

4.6. ICT

4.6.1. SIGeDIS

De mogelijkheden van de computertechniek zijn vrijwel onbegrensd. Helaas zal SIGeDIS moeten opereren in een statisch facet van de aanvullende pensioenen. De gegevens waarover de pensioeninstellingen beschikken, liggen soms vast in ouderwetse informaticasystemen.

Omwille van de delicaatheid van gegevens is een overstap naar een andere database structuur, of zelfs een eenvoudige overdracht van gegevens, niet eenvoudig. De evoluerende wetgeving noopte ook tot inventieve oplossingen die de tand des tijds niet altijd even vlot doorstaan.

Wegens de lange looptijd van de pensioentoezeggingen, wijzen de pensioeninstellingen doorlopend op rechtsonzekerheid voor de aangeslotenen als het over aanpassen of doorsturen van data gaat. Maar al te vaak blijkt dat ze zich onder die paraplu verschuilen omdat ze enerzijds niet weten hoe de veranderingen softwarematig aan te pakken, en anderzijds schrik hebben van de mogelijke impact op hun werking.

In het licht van de omvangrijke sommen en het sociale belang van de aanvullende toezeggingen, valt deze schrikreactie te begrijpen. Mogelijk zal de databank aanleiding geven tot een verregaande rationalisering en informatisering van de sector. Hoe eenvoudiger de pensioenplannen zijn, hoe eenvoudiger ze te stockeren, te beheren en te berekenen zijn. Niet onbelangrijk gezien de aansprakelijkheid voor de verstrekte gegevens!

De medaille heeft ook een andere kant: uit slides gemaakt rond de Kruispuntbank Sociale Zekerheid ⁹⁴ blijkt dat de overheid zich maar al te goed bewust is van de specificiteiten eigen aan het uitvoeren van projecten voor de overheid.

Om te beginnen is de veiligheid van de gegevens primordiaal, waardoor hier veel (overigens verdiende) aandacht naartoe wordt gezogen. Verder zijn overheidsprojecten vaak complexer dan projecten in de privé, ondermeer door de uitvoering in een minder stabiele omgeving (na elke verkiezing kan het beleid omslaan, al kunnen projecten evengoed gewoon doorlopen) en de interactie met een hele rits belanghebbenden, als daar zijn ambtenaren, ambtenaren uit andere departementen, belastingbetalers, belangengroepen,...). Deze interactie belemmert soms de gang van zaken (wanneer iedereen zijn zegje moet doen), maar kan ook perspectieven openen (wanneer er een consensus is en iedereen zich achter het banier schaart).

Deze situatie leidt, aldus de slides over de Kruispuntbank, tot het nastreven van *quick-wins* waarop enkele personen zich dan kunnen profileren, terwijl de ontwikkeling van een goed doordacht systeem net met *re-engineering*, en dus stapjes terug, gepaard moet gaan.

⁹⁴ P. MAES, “Praktijkcase *Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid*”, 02/03/2007

Nog altijd luidens de slides, gaat de openbare sector, misschien wel uit prestigedwang, op zoek naar het *nec plus ultra* op het vlak van technologie en maatwerk, terwijl er vaak eenvoudige systemen bestaan die reeds hun diensten hebben bewezen. Bovendien ontbreekt het de overheid soms aan de vaardigheden en kennis nodig om de systemen uit te bouwen en/of te beheren.

Net als de Kruispuntbank Sociale Zekerheid zal ook SIGeDIS bij het ontwikkelen van de databank tweede pijler met deze eigenaardigheden rekening moeten houden.

4.6.2. Pensioeninstellingen

De pensioeninstellingen dienen de instructies van SIGeDIS in hun systemen te incorporeren, of hun systemen aan te passen. Dit is vanzelfsprekend een erg heikel punt.

Verscheidene maatschappijen kunnen terugkijken op een rijkelijk gevulde geschiedenis. Echter, deze geschiedenis bevindt zich niet noodzakelijk in performante hedendaagse ICT-oplossingen. Sterker nog, niet alle pensioenplannen zijn digitaal beschikbaar. De verplichting tot informatisatie, voortvloeiend uit de verplichtingen ten aanzien van DB2P, is dan wel toe te juichen, maar niet noodzakelijk eenvoudig te realiseren.

De impact is aanzienlijk: "*Wat de verzekeraars stoort, is dat het voeden van de databank 100.000 tot 150.000 dagen in beslag zal nemen en dat de 'doelgerichtheid van de controles' vrij vaag blijft.*"⁹⁵

4.7. Europa - behoud van verworven rechten

Op basis van de principes vermeldt in het geamendeerde voorstel van Richtlijn 2005/0214⁹⁶, kunnen we al afleiden welke richting het Europees verhaal uit gaat. De Commissie sluit voorlopig de overdraagbaarheid van aanvullende pensioenrechten naar verschillende landen gedurende de carrière uit. De aanvullende stelsels zijn te divers, de overdraagbaarheid wordt in deze geconfronteerd met technische beperkingen.

De focus van de richtlijn ligt dus vooral op de opbouw en het behoud van aanvullende pensioenrechten. Verworven reserves moeten behouden blijven in de plannen, en verdienen een verder actief beheer. De Commissie poneert in het voorstel een gelijke behandeling met de reserves van de actieve aangeslotenen, zoals bijvoorbeeld kan bereikt worden door een koppeling aan de inflatie, winstdeelnames,...

Bijgevolg gaan er in de database tweede pijler ook gegevens zitten van werkenden die niet meer aan de Belgische sociale zekerheid onderworpen zijn. De verworven rechten worden verder beheerd, en moeten, met het oog op beleidsvorming en een mogelijke terugkeer van de aangeslotene, mee in de databank tweede pijler opgenomen worden. Misschien vormt deze Richtlijn een eerste aanzet naar een verdere pan-Europese synchronisatie (of informatieverplichting), al lijkt deze erg ver weg gezien de verregaande onenigheid tussen de onderhandelaars⁹⁷. In het kader van een internationale data-overdracht, dien ik nogmaals te verwijzen naar de internationale XML-schema's.

⁹⁵ http://netto.tijd.be/geld_en_gezin/pensioen/Al_uw_groepsverzekeringen_online_in_2011-8888465-1769.art (publicatiedatum: 05/03/2010; laatst geraadpleegd : 11/01/2011)

⁹⁶ EC 2005/0214 "Directive of the European Parliament and the Council on minimum requirements for enhancing worker mobility by improving the acquisition and preservation of supplementary pension rights"

⁹⁷ L. ROOS, "Pensioen en werknemersmobiliteit in de EU", Universiteit van Tilburg, 2006, p. 175

5. De praktische uitwerking

De praktische uitwerking van het voorliggende concept is meer dan een loutere omzetting van juridische richtlijnen naar een IT-solution. SIGeDIS heeft geen twee kansen om de database te realiseren, het moet van de eerste keer juist zijn.

Op informatica-technisch vlak kiest SIGeDIS ervoor om te voorzien in een al zo compleet mogelijk schema. Op deze manier probeert men wijzigingen in het framework te voorkomen. Een compleet schema betekent enkel dat het werkingskader van in den beginne redelijk vast ligt, het houdt niet in dat ook alle data aangeleverd moeten worden. Een database staat die flexibiliteit sowieso toe.

2008

Midden juni 2008 mikt SIGeDIS op 2011 om de database operationeel te krijgen. In de krappe periode van 2 jaar wil SIGeDIS zowel de analyses, programmatie als testing achter de rug hebben. Dat lijkt me een uiterst positieve inschatting, niet in het minst daar de betrokken partners (CBFA, FOD Financiën) wel al benodigde gegevens hebben opgelijst, maar nog niet “meedenken” in het concept van een pensioendatabase.

Is het echt nodig letterlijk alles op te nemen? Op basis van een kleinere set data zou zonder problemen detectie van anomalieën gedaan kunnen worden.

2009

Assuralia informeerde begin 2009⁹⁸ zijn leden over de voortgang van het project. Omtrent de werking werd beslist dat gegevens binnen het netwerk van de KSZ niet opnieuw opgevraagd zouden worden. SIGeDIS zal enkel registreren wat de betrokken partijen doorgeven, en geen eigen data toevoegen.

Zoals reeds aangegeven *supra*, werd de definitie van “pensioentoezegging” een issue, eigenaardig genoeg gekoppeld aan het unieke identificatienummer (dat nu niet meer als issue wordt bekeken). De werkgroep kon geen sluitende definitie van pensioentoezegging formuleren.

SIGeDIS en de KSZ organiseren een testfase om de eenmalige injectie van rijksregisternummers in de databases van de betrokken instellingen voor te bereiden. Uiteindelijk zullen de rijksregisternummers en KBO-nummers via een eenmalige operatie in de databases van de pensioeninstellingen geïnjecteerd worden.

De reglementen komen in een eerste fase in PDF formaat in de database terecht. Op basis van een beperkte set gegevens, zouden selectiecriteria en knipperlichten ontwikkeld worden om een structurele controle vanwege de CBFA toe te laten.

CBFA en FOD Financiën stelden een lijst op met gegevens die zij nodig achten om de gepaste controles te kunnen uitvoeren. Vermits er geen duidelijkheid is over hoe deze

⁹⁸ B. VANDEMEIREN, “Databank “aanvullende pensioenen”: quo vadis?”, AssurInfo, Nr. 1, 8 januari 2009

instellingen gaan controleren op basis van deze gegevens, wacht men nog op verduidelijking.

2010

De problematiek rond de inschakeling van SIGeDIS/pensioeninstellingen in het KSZ-netwerk komt meer en meer aan de orde. Vanuit Assuralia weerklinken duidelijk afwijzende geluiden, SIGeDIS daarentegen ondersteunt ten volle een eigen deelname aan het KSZ-netwerk.

Een belangrijke mijlpaal is 23/03/2010. Op die dag werd een “publieke” versie van de instructies voor distributie goedgekeurd door het Beheerscomité van de KSZ. Enige tijd later stonden de instructies ter beschikking op internet. De scope van de instructies is beperkt tot collectieve / individuele pensioentoezeggingen, met uitsluiting van gereduceerde contracten en gelimiteerd tot loontrekkenden, en solidariteitstoezeggingen. Latere uitbreidingen werden direct vooropgesteld.

6. Conclusie

Het generatiepact wijzigde ingrijpend het ontvangen, verspreiden, opslaan, beheren en communiceren van pensioeninformatie. De databank tweede pijler is er een rechtstreekse uitloper van. Het oprichten van een database tweede pijler was, om Armstrong te parafaseren, een kleine stap voor de wetgever, maar wordt een grote sprong voor SIGeDIS. Met enkele pennentrekken werd een modern kader voor een eenvormige communicatie van pensioenrechten voor België getekend.

De doeleinden van de wetgever zijn heel ruim, uiteenlopend en erg ambitieus. De in de motivering van het KB van 25 april 2007 vooropgestelde deadline is vlijmscherp⁹⁹, de basis waarop de schatting is gemaakt onduidelijk. Het lijkt mij weinig waarschijnlijk dat de fiscus al in 2009 gebruik zal kunnen maken van de databank tweede pijler om de 80%-grens te controleren. Anderen delen deze mening.¹⁰⁰

Mijns inziens zet België door het oprichten van deze databank een grote stap in het kader van het Generatiepact. Alle studies tonen aan dat de verwachtingen en de uiteindelijke uitbetalingen van het pensioen mijlenver uit elkaar liggen.

De last om de doeleinden van de wetgever en de betrokken actoren te verzoenen door hen allen te wijzen op de voordelen, ligt bij SIGeDIS. Deze vzw zal daar mijns inziens het snelste in slagen door te doen wat er gedaan moet worden, met name een database voor de tweede pijler niet alleen uit te tekenen, maar ook in te vullen.

Deze taak zet SIGeDIS midden op het kruispunt waar de snelwegen van recht en informatica elkaar kruisen.

⁹⁹ SIGeDIS zelf kwam medio 2008 al op de proppen met 2011 als streefdoel.

¹⁰⁰ Allianz Nieuwtjes, Gegevensbank Aanvullende Pensioenen, 16 april 2008 (<http://www.allianz.be/lv10/emacs/apps/ebwebsite/pg/nl/news.asp?id=385>)

7. Referenties

Internet

Websites opgenomen in het artikel bevatten achteraan telkens de code “p” en “v”. Deze staan voor, respectievelijk, “publicatiedatum” en “verificatiedatum”. Deze laatste geeft de laatste maal aan dit ik de betrokken site bezocht.

- <http://www.sigedis.be>
- <http://www.cimire.be>
- <http://www.cbfa.be>
- <http://www.pensionfunds.be>
- <http://www.allianz.be>
- <http://www.kbc.be>
- <http://www.swisslife.be>
- <http://www.dekamer.be>
- <http://www.vbo.be>
- <http://www.assuralia.be>
- <http://www.abvv.be>
- <http://www.ombudsmanpensioenen.be>
- <http://docufin.fgov.be/>
- <http://www.netto.be>
- <http://www.laga.be>
- <http://www.agf.be>
-
-

Juridische literatuur

Aanvullende literatuur

To do:

- Hoge Raad Financiën – Vergrijzing (juni 2008)